

Ghid pentru orașele candidate la titlul de Capitală culturală europeană

Titlul de „Capitală culturală europeană” a fost conceput pentru a sprijini apropierea între popoarele Europei. Aceasta a fost ideea care a stat la baza lansării lui, în iunie 1985, de către Consiliul de Miniștri al Uniunii Europene, la inițiativa doamnei Melina Mercouri. Datorită numărului mare de vizitatori pe care i-a atras, titlul a câștigat din ce în ce mai multă notorietate în Europa și are un impact cultural și socioeconomic remarcabil.

Începând cu 1985, peste 35 de orașe au fost desemnate Capitale culturale europene, de la Stockholm la Genova, de la Atena la Glasgow și de la Cracovia la Porto. De-a lungul anilor, acest eveniment a evoluat fără a pierde din vedere principalul său obiectiv: acela de a pune în evidență bogăția și diversitatea culturilor europene și a caracteristicilor lor comune, de a promova o mai bună cunoaștere reciprocă între cetățenii europeni și de a încuraja un sentiment al apartenenței la aceeași comunitate „europeană”.

În paginile următoare puteți găsi toate informațiile privind diferitele etape ale procedurii de selecționare a Capitalelor culturale europene. De asemenea, prezentul ghid are drept scop explicarea și ilustrarea criteriilor și obiectivelor evenimentului. Majoritatea acestor informații au drept sursă experiența acumulată în cadrul procedurii de selecționare a orașelor candidate la titlul de Capitală culturală europeană (CCE).

CUPRINS

<u>I. Etapele desemnării Capitalei culturale europene</u>	p.3
1.1) Mizele evenimentului: beneficii și riscuri	p.3
1.2) Procedura de desemnare	p.4
1.3) Depunerea candidaturilor	p.6
<u>II. Etapa de monitorizare: de la desemnare la eveniment</u>	p.7
<u>III. Obiectivele și criteriile evenimentului</u>	p.10
3.1) Conceptul de la baza evenimentului „Capitala culturală europeană”	p.10
3.2) „Dimensiunea europeană” a evenimentului	p.11
3.3) Criterii legate de „Oraș și cetățeni”	p.12
<u>IV. Cheile succesului:</u>	p.13
<u>V. Comunicare privind titlul: Carta vizibilității</u>	p.16
<u>VI. Cofinanțarea comunitară a evenimentului</u>	p.17
<u>VII. Evaluarea evenimentului</u>	p.18
<u>VIII. Schimbul de bune practici</u>	p.19
<u>IX. Surse de informații</u>	p.19

ANEXE

● Anexa A	Dimensiunea europeană reflectată în temele promovate	p.20
● Anexa B	Dimensiunea europeană reflectată de implementarea proiectelor	p.24
● Anexa C	Câteva exemple de dimensiune europeană relevante pentru conceptul de Capitală culturală europeană	p.25
● Anexa D	Orașul și cetățenii: o Capitală culturală europeană participativă	p.30
● Anexa E	Orașul și cetățenii: un eveniment catalizator pe termen mediu și lung	p.36

- Anexa F Prezentare grafică oficială care trebuie utilizată în orice material de comunicare p. 36

- Anexa G Întrebări frecvente p. 35

I. Etapele desemnării Capitalei culturale europene

Inițiativa „Capitala culturală europeană” este unul dintre cele mai prestigioase și vizibile evenimente culturale europene. Ea are o mare amploare în termeni de dimensiuni și domenii; prin urmare, condițiile de natură artistică și culturală pentru obținerea titlului sunt stricte. Succesul evenimentului depinde de calitatea programului (bazată pe criteriile stabilite pentru eveniment, a se vedea titlul III de mai jos), de angajamentul autorităților publice, în special în privința finanțării, precum și de implicarea părților interesate din domeniile economic și social ale orașului.

1.1) Beneficii și riscuri

Capitala culturală europeană poate genera avantaje substanțiale pentru un oraș în domeniile cultural, social și economic, atât pe parcursul anului respectiv, cât și ulterior. Este vorba de o ocazie unică de a regenera orașele, de a le schimba imaginea și de a le face publicitate la nivel european și internațional, ceea ce poate duce la dezvoltarea turismului. Un studiu efectuat de un birou de experți independent privind capitalele culturale europene dintre 1995 și 2004 arată că 80% din persoanele responsabile cu evenimentul și care au răspuns la chestionare cred că este vorba de cea mai benefică manifestare culturală pentru orașe și că aceasta stimulează dezvoltarea lor¹.

Anumite capitale din trecut care s-au bucurat de succes au estimat că fiecare euro investit în eveniment poate genera între 8 și 10 euro suplimentari. În consecință, evenimentul poate contribui la creștere și la crearea de locuri de muncă.

În acest context, este utilă menționarea faptului că sectorul cultural și al creației artistice joacă un important rol economic și social în Europa: în 2003, sectorul a contribuit cu 2,6% la PIB-ul UE (30)².

De asemenea, Capitalele culturale europene pot contribui semnificativ la incluziunea socială și la dialogul intercultural. De exemplu, unele dintre capitalele care s-au bucurat de succes au inclus programe imaginative de informare directă a comunității și au utilizat în mod eficient activitățile de voluntariat.

¹ „European Cities and Capitals of Culture”, Robert Palmer/RAE Associates, august 2004.

² The Economy of Culture in Europe, KEA European Affairs, 2006.

Cu toate acestea, avantajele nu sunt automate. După acordarea titlului, orașul trebuie să pună în aplicare evenimentul în mod eficace pentru a garanta obținerea avantajelor maxime de pe urma anului respectiv. Din aceste motive, este esențial ca angajamentele luate în etapa de selecție de către toți actorii la nivel național să fie îndeplinite în etapa de pregătire și pe parcursul evenimentului.

În pofida avantajelor potențiale, este importantă abordarea realistă a evenimentului; orașele se pot confrunta cu probleme legate de eveniment, inclusiv cu critici, dezamăgiri, riscuri politice și dificultăți financiare.

Deseori, eșecurile se datorează slăbiciunilor în gestionarea proiectului sau în finanțarea evenimentului de către autoritățile publice. De exemplu, o situație instabilă a personalului (directorii administrativi și artistici) din structura responsabilă cu implementarea evenimentului poate cauza probleme în punerea în aplicare în mod eficace a acestuia. Pot apărea probleme și în cazul în care noi responsabili politici sunt aleși în intervalul dintre desemnare și anul respectiv, iar noua configurație politică nu este de acord cu angajamentul anterior. Prin urmare, este important să se încerce obținerea prealabilă a unui consens politic și protejarea împotriva oricăror schimbări potențial destabilizatoare, legate de personal și de finanțare, care ar putea apărea în urma schimbărilor politice fie la nivel național, fie la nivel local.

Totalul finanțării publice destinate practic evenimentului reprezintă, bineînțeles, un risc și necesită un angajament ferm care să fie transpus în realitate.

1.2) Procedura de desemnare

Consiliul de Miniștri al Uniunii Europene este singura instituție care poate acorda titlul de Capitală culturală europeană. În prezent, acest titlu este strict rezervat orașelor din statele membre ale Uniunii Europene și este acordat pentru o perioadă de un an.

Comisia Europeană, mai precis Direcția Generală Educație și Cultură, monitorizează selecția orașelor candidate la titlu. Procedura de selecție se stabilește printr-un text legislativ numit „Decizie”. De la 1 ianuarie 2007, decizia în vigoare privind Capitalele culturale este Decizia 1622/2006/CE.³

În prezentul ghid, referința la „Capitala culturală europeană” include toate acțiunile cuprinse în programul orașului care deține titlul pentru un an specific.

Cele 27 de state membre ale Uniunii Europene sunt invitate să găzduiască, prin rotație, Capitala culturală europeană între 2005 și 2019. Ordinea cronologică este anexată la Decizia 1622/2006/CE și a fost decisă de comun acord cu statele membre. În fiecare an, evenimentul poate fi găzduit de două din cele 27 de state membre. Prin urmare, începând cu 2011, două orașe pot fi desemnate Capitale culturale europene într-un același an.

³ Jurnalul Oficial al Uniunii Europene (JO) L 304 din 3 noiembrie 2006. Decizia este disponibilă pe următorul site Internet: http://ec.europa.eu/culture/eac/index_en.html (site în construcție).

Capitalele culturale europene au fost deja desemnate până în 2012. Începând cu titlul care se va acorda în 2013, se va aplica o nouă procedură de desemnare.

Procedura de desemnare a orașelor candidate în 2013 și în anii următori poate fi defalcată după cum urmează:

- **Selecția este organizată în două etape:**

-> *Etapa de preselecție:*

- Cu șase ani înainte de eveniment, fiecare stat membru în cauză publică o invitație de depunere a candidaturilor destinată orașelor care ar putea fi interesate să obțină titlul. Orașele au la dispoziție zece luni pentru a răspunde cu o prezentare a proiectului programului general pentru anul în cauză (cf. 1.3. Pregătirea candidaturilor).

Orașele interesate să obțină titlul pot obține informații la reuniunea de informare organizată în această etapă de statul lor membru.

- Ulterior, un comitet se reunește în fiecare dintre statele în cauză. Din acest comitet – numit comitet de selecție – fac parte treisprezece persoane: șase experți numiți de țara în cauză și șapte experți numiți de instituțiile europene. Acești șapte experți „europeni” sunt numiți pentru o perioadă de trei ani și sunt schimbați în treimi anuale, după formula (2+2+3). Ei însoțesc experții „naționali” în ambele state membre în cauză pentru a evalua candidaturile pe baza obiectivelor și criteriilor impuse pentru obținerea titlului. Aceste criterii sunt prezentate și exemplificate în Partea III a prezentului ghid, care poartă titlul „Obiectivele și criteriile evenimentului”, precum și în anexe. Experții numiți la nivel național nu trebuie să fie neapărat cetățeni ai statului membru respectiv.

- Comitetul de selecție întocmește o listă a orașelor care urmează să fie luate în considerare în etapa următoare și emite recomandări privind progresele și evoluția situației. Regulile concursului, inclusiv cele aplicabile procedurii de votare și nominalizărilor transmise comitetului, vor fi stabilite într-o invitație de depunere a candidaturilor sau într-un document oficial publicat de statul membru în cauză.

-> *Etapa de selecție:*

- Ulterior, orașele preselecționate au la dispoziție câteva luni pentru a își elabora mai în detaliu programul. Anumite informații trebuie incluse în acest fișier detaliat (cf. partea 1.3 de mai jos), care este prezentat cu ocazia celei de-a doua reuniuni a comitetului de selecție din statul membru în cauză. Reuniunea respectivă are loc la nouă luni de la reuniunea de preselecție. Comitetul recomandă un oraș pentru fiecare țară vizată și oferă consiliere în privința următoarei etape a pregătirilor.

- **Desemnare:**

Pe baza rapoartelor primite de la comitetul de selecție în cauză, fiecare dintre cele două state membre transmite instituțiilor europene o nominalizare. Ulterior, Consiliul de Miniștri al UE,

hotărând la recomandarea Comisiei pregătită pe baza raportului comitetului, desemnează oficial cele două orașe care urmează să dețină titlul patru ani mai târziu.

După desemnare, pregătirile celor două orașe selecționate sunt încadrate de un comitet restrâns, de șapte persoane, numit de instituțiile europene, denumit comitetul de monitorizare și de consiliere. Această etapă este detaliată în partea III a prezentului ghid.

În tabelul de mai jos este prezentat un rezumat cronologic al etapelor privind desemnarea:

Planificare (pe ani, n fiind anul evenimentului care începe la 1 ianuarie)	Stadiul procedurii	Organismul responsabil
n-6 (de exemplu, sfârșitul lui 2006 pentru titlul din 2013)	Invitația de depunere a candidaturilor	Stat membru (SM)
n-6+10 luni	Termen de trimitere a răspunsurilor privind invitația de depunere a candidaturilor	Orașe candidate
n-5 (de exemplu, sfârșitul lui 2007 pentru titlul din 2013)	Reuniune a comitetului pentru o preselecție în statul în cauză => listă de orașe preselecționate (13 experți)	SM
n-5 + 9 luni	Reuniune a comitetului pentru selecția finală în SM în cauză (13 experți)	SM
n-4 (de exemplu, sfârșitul lui 2008 pentru titlul din 2013)	Notificare a candidaturii unui oraș transmisă instituțiilor europene	SM
n-4 + 3 luni	Aviz al Parlamentului European privind candidatura respectivă	Parlamentul European
	Desemnarea Capitalei culturale europene	Consiliul de Miniștri al UE

1.3) Depunerea candidaturilor

Pentru a putea oferi asistență în privința modalităților de prezentare a candidaturilor și pentru a ușura activitatea comitetului, statul membru în cauză invită orașele să completeze o fișă de informații denumită „Propunere de candidatură” în vederea depunerii candidaturii. Fișa este disponibilă pe site-ul internet al Direcției Generale Educație și Cultură, la următoarea adresă: http://ec.europa.eu/culture/eac/index_en.html.

Secțiunile din fișă acoperă diferite aspecte ale evenimentului, pe care orașele trebuie să le pregătească în vederea participării la competiție. Fișa este însoțită de un fișier în format liber care să susțină răspunsurile date în formular și să includă, de asemenea, unele detalii suplimentare față de cele din formular. Fișierul poate conține orice tip de comunicare (cum ar fi sigla). Întrucât comitetul are la dispoziție un interval de timp limitat pentru examinarea candidaturilor, mărimea fișierului trebuie să fie redusă: fișierul trebuie să conțină numai informații esențiale direct legate de anul în care orașul dorește să dețină titlul. În această etapă nu sunt necesare formate sofisticate.

Fișa de informații și fișierul care conține candidatura trebuie redactate în una sau mai multe limbi dintre cele 23 de limbi oficiale ale UE, iar una din acestea trebuie să fie engleza.

Una din secțiunile din această fișă se referă la structura preconizată pentru conceperea și derularea evenimentului. Această structură unică, astfel cum este menționată în candidatura propusă și pentru care vor fi solicitate garanții, se referă la organizația care ține legătura cu Comisia, în special de-a lungul etapei de monitorizare.

Ulterior publicării invitației de depunere a candidaturilor de către statele membre în cauză, orașele care doresc să participe la competiție trebuie să trimită documentele menționate mai sus (fișa „Propunerea de candidatură”, însoțită de fișierul de candidatură) autorității desemnate în acest scop de statul membru în cauză (această autoritate va fi specificată în invitația de depunere a candidaturilor). În etapa de preselecție, aceste documente vor oferi o vedere de ansamblu a programului pe care intenționează să-l pună în aplicare în anul respectiv fiecare oraș candidat. Orașele selecționate la sfârșitul etapei de preselecție vor trebui să completeze aceste documente, oferind detalii suplimentare.

Regulile competiției, inclusiv cele aplicabile procedurii de votare și transmiterii candidaturilor către comitet, vor fi stabilite într-o invitație de depunere a candidaturilor publicată de statul membru în cauză sau într-un document independent publicat online.

II. Etapa de monitorizare: de la desemnare la eveniment

Începând cu titlurile din 2010 inclusiv, desemnarea oficială a Capitalei culturale europene de către Consiliul de Miniștri va fi imediat urmată de etapa de monitorizare și orientare.

Pe parcursul acestei etape, progresele înregistrate de oraș în pregătirea evenimentului sunt monitorizate de un comitet de experți internaționali (cunoscut sub denumirea de comitet de monitorizare și de consiliere), compus din șapte experți independenți numiți de Comisie, de Parlamentul European, de Consiliul de Miniștri și de Comitetul Regiunilor.

Implicarea acestui comitet de experți permite:

- evaluarea progreselor înregistrate în cadrul pregătirilor;

- transmiterea de orientări;
- verificarea respectării programului și angajamentelor pe baza cărora au fost selecționate orașele (în special în ceea ce privește respectarea criteriilor „Dimensiunea europeană” și „Orașul și cetățenii”).

În acest cadru, structurile responsabile cu punerea în aplicare a programului și autoritățile orașelor în cauză vor fi invitate să întâlnească în două rânduri comitetul de monitorizare și de consiliere pe parcursul perioadei de monitorizare: prima întâlnire are loc cu doi ani înaintea evenimentului, iar a doua întâlnire, cu opt luni înaintea lui.

Mai precis, monitorizarea poate fi împărțită în următoarele faze:

-> Monitorizarea intermediară:

Cu doi ani înaintea evenimentului, la inițiativa Comisiei, comitetul de monitorizare și de consiliere întâlnește structurile responsabile cu punerea în aplicare a programelor și autoritățile celor două Capitale culturale europene desemnate.

Cel târziu cu trei luni înaintea acestei reuniuni, structurile responsabile cu punerea în aplicare a programelor celor două Capitale culturale vor prezenta în fața Comisiei un raport privind progresele înregistrate în legătură cu programul prezentat în etapa de selecție, precum și cu angajamentele luate la momentul respectiv. Raportul care trebuie transmis de fiecare dintre cele două orașe se va baza pe subiectele abordate în fișa „Propunere de candidatură”. El va prezenta progresele înregistrate în raport cu răspunsurile consemnate în faza de selecție în această fișă.

Comitetul de monitorizare utilizează acest document și contactele stabilite cu orașele cu ocazia reuniunii pentru a întocmi un raport de monitorizare intermediar privind pregătirile pentru eveniment și măsurile care mai trebuie luate.

-> Monitorizarea finală:

Cel târziu cu opt luni înaintea evenimentului, comitetul de monitorizare se întâlnește cu structurile responsabile cu punerea în aplicare a programelor și cu autoritățile celor două Capitale culturale desemnate pentru a evalua activitatea de pregătire de până la momentul respectiv și măsurile care mai trebuie luate.

Cel târziu cu trei luni înaintea acestei reuniuni, structurile responsabile cu punerea în aplicare a programelor transmit Comisiei un raport privind progresele înregistrate, întocmit în conformitate cu aceleași principii ca cele descrise mai sus. Acest raport va aborda, de asemenea, progresele înregistrate în raport cu recomandările formulate de comitet cu ocazia fazei de monitorizare intermediară.

Acordarea premiului în onoarea Melinei Mercouri (cf. detaliile de mai jos) și alocarea sumei premiului la bugetul programului evenimentului va fi, de asemenea, discutată.

Comitetul de monitorizare utilizează acest document și contactele stabilite cu orașele cu ocazia reuniunii pentru a întocmi un raport de monitorizare final privind pregătirile pentru eveniment și măsurile care mai trebuie luate.

-> Premiul:

Pe această bază, Comisia acordă orașelor desemnate (începând cu 2010) un premiu „în onoarea Melinei Mercouri”, cu condiția ca orașele să fi respectat angajamentele luate în etapa selecției și să fi acționat conform recomandărilor comitetelor pe parcursul etapelor de selecționare și monitorizare. Acest premiu, care va fi acordat cel târziu cu trei luni înaintea evenimentului, are o valoare simbolică (acoperirea mediatică poate avea același impact pozitiv asupra orașelor în cauză ca și titlul acordat acestora).

Pentru informații suplimentare asupra cofinanțării evenimentului de către Comunitate, a se vedea Partea VI de mai jos intitulată „Cofinanțarea comunitară a evenimentului”.

Ordinea cronologică a fazei de monitorizare este următoarea:

Planificare (pe ani, n fiind anul evenimentului care începe la 1 ianuarie)	Stadiul procedurii	Organismul responsabil
n - 2 - 3 luni (trei luni înaintea reuniunii de monitorizare intermediară)	Transmiterea către Comisia Europeană a raportului privind progresele înregistrate de orașele în cauză în etapa intermediară	Capitala culturală europeană
n - 2 (de exemplu, sfârșitul lui 2011 pentru titlul din 2014)	Reuniunea din etapa de monitorizare intermediară a comitetului de monitorizare și consiliere (șapte experți europeni) și a orașelor în cauză	Comisia Europeană
n - 11 luni (trei luni înaintea reuniunii de monitorizare finală)	Transmiterea către Comisia Europeană a raportului privind progresele înregistrate de orașele în cauză în etapa finală	Capitala culturală europeană
n - 8 luni	Reuniunea din etapa de monitorizare finală a comitetului de monitorizare și consiliere (șapte experți europeni) și a orașelor în cauză	
n - 3 luni	Premiul	Comisia Europeană
n	Anul evenimentului	Capitala culturală europeană
n + 1	Evaluarea rezultatelor evenimentului	Comisia Europeană

III. Obiectivele și criteriile evenimentului

Obiectivele și criteriile corespunzătoare evenimentului „Capitala culturală europeană” sunt stabilite în textul legislativ care stă la baza desemnării orașelor ca și Capitale culturale (Decizia 1622/2006/CE). De asemenea, experiența acumulată cu ocazia desemnărilor anterioare evidențiază anumite elemente care contribuie la succesul evenimentului.

Această secțiune are drept scop îndrumarea orașelor care doresc să candideze, prin:

- explicarea acestor criterii,
- stabilirea legăturii, care este evidențiată în desemnările anterioare, dintre aceste criterii și derularea evenimentului.

Trebuie ținut cont de faptul că programul transmis de orașele candidate trebuie să îndeplinească cerințe stricte de calitate artistică și culturală. Candidaturile sunt evaluate de un comitet pe baza obiectivelor și criteriilor specifice necesare pentru obținerea titlului; prin urmare, acestea trebuie comparate în funcție de punctele menționate la articolele 3 și 4 din Decizia 1622/2006/CE. Din motive de vizibilitate, aceste criterii sunt împărțite în două categorii: „Dimensiunea europeană” și „Orașul și cetățenii”. Acestea sunt explicate în secțiunile 3.2 și 3.3 de mai jos.

Exemplele prezentate în anexe pentru a ilustra aceste criterii oferă interpretări destinate orientării în sensul bun a discuțiilor privind candidaturile și ar trebui folosite ca surse de inspirație. În loc să limiteze programele la cadre rigide, ele trebuie să prezinte, pur și simplu, bune practici care vor încuraja creativitatea organizatorilor. Organizatorilor li se lasă libertatea de a folosi, în funcție de situație, ideile menționate, conform culturii proprii. În plus, nu poate fi ignorată natura progresivă a formelor și conținutului artistic pe care participanții le pot inventa sau adopta de-a lungul anilor. Toate exemplele prezentate sunt extrase din programele orașelor care și-au depus candidatura pentru titlu. Cu toate acestea, ele pot fi ușor diferite față de proiectele care au fost/vor fi practic puse în aplicare în anul în care aceste orașe au fost/vor fi Capitale culturale.

Calitatea unei candidaturi depinde, în primul rând, de o înțelegere corectă a conceptului de Capitală culturală europeană și a criteriilor de selecție. Prin urmare, ar trebui subliniate următoarele elemente esențiale:

3.1) Conceptul de la baza evenimentului „Capitala culturală europeană”

Titlul este acordat unui oraș pentru un an specific. Orașele care candidează la titlu pot alege să asocieze la programul lor un teritoriu al unei regiuni - sau chiar al unei euroregiuni, în cazul orașelor frontaliere. De exemplu, Luxemburg a asociat *Marea regiune* la programul său din 2007, iar Essen a inclus regiunea Ruhr pentru 2010.

Un oraș nu este desemnat drept Capitală culturală europeană exclusiv pentru ceea ce reprezintă sau ceea ce face. Acestuia i se acordă titlul în principal pe baza solidității

programului de evenimente culturale specifice pe care se propune să le organizeze pe parcursul anului în cauză, an care trebuie să fie excepțional. În această privință, conceptul de Capitală culturală europeană este complet diferit de cel al patrimoniului mondial UNESCO, de exemplu. Acest titlu este mai mult decât o etichetă – el reprezintă încoronarea unui an prolific pentru oraș în termeni culturali. Prin urmare, orice candidaturi care ar avea forma unei broșuri turistice a orașului ar fi inadecvate.

Orașul este stimulat să se inspire din caracteristicile specifice și să demonstreze creativitate. Drept consecință, chiar dacă patrimoniul și tradiția de lungă durată din domeniul vieții culturale pot fi de mare ajutor, ele pot reprezenta doar o bază pentru organizarea evenimentului.

Programul pentru anul Capitalei culturale europene trebuie să fie excepțional: el va fi special conceput pentru titlu.

Anumite orașe candidate au fost, poate, tentate să reunească sub egida Capitalei culturale europene diferitele evenimente culturale pe care le propun în mod obișnuit sau să sublinieze „exclusiv” patrimoniul lor arhitectonic. Aceste candidaturi nu au fost reținute.

- Evenimentul oferă posibilitatea întăririi cooperării în domeniul cultural și promovării dialogului permanent la nivel european. El trebuie să sublinieze caracteristicile comune și diversitatea culturilor europene. Această diversitate se referă, de asemenea, la aportul cultural al tuturor populațiilor conlocuitoare de migranți sau al noilor sosiți din țări europene sau țări terțe. Unul dintre obiectivele cheie ale evenimentului este încurajarea cunoașterii reciproce dintre cetățenii europeni și, în același timp, crearea unui sentiment de apartenență la aceeași comunitate. În acest sens, viziunea globală a evenimentului trebuie să fie europeană, iar programul trebuie să creeze un interes la nivel european.

- Legăturile stabilite între programele celor două orașe deținătoare ale titlului de Capitală culturală europeană sunt binevenite.

- Experiența câștigată în urma selecțiilor anterioare arată că orașele care și-au pregătit în mod conștient candidaturile pot profita de pe urma activității depuse, chiar dacă la selecția finală candidatura lor nu a fost reținută. Implicarea părților interesate din domeniu, discuțiile privind politica culturală și parteneriatele preconizate pot fi folosite pentru a stimula viața culturală a orașului.

3.2) „Dimensiunea europeană” a evenimentului

În ceea ce privește „dimensiunea europeană”, articolul 4 din Decizia 1622/2006/CE precizează că programul:

- a) întărește cooperarea între operatorii culturali, artiștii și orașele din statele membre în cauză și din alte state membre, în întregul sector cultural;
- b) scoate în evidență bogăția diversității culturale în Europa;
- c) pune în evidență aspectele comune ale culturilor europene;

Anexele (cf. anexele **A**, **B** și **C**) oferă explicații și exemple pentru ilustrarea acestei noțiuni de „dimensiune europeană” în funcție de criteriile fixate.

Altfel spus, orașele candidate trebuie să prezinte rolul pe care l-au jucat în cultura europeană, legăturile lor cu Europa, locul lor pe continent și sentimentul lor de apartenență. Trebuie să pună în evidență, de asemenea, participarea lor actuală la viața artistică și culturală europeană, precum și caracteristicile lor specifice. Această dimensiune europeană poate fi, de asemenea, conturată și percepută de orașe prin intermediul dialogului și schimburilor pe care le efectuează cu alte culturi și artiști de pe alte continente, dezvoltând astfel dialogul intercultural.

Conceptul de dimensiune europeană are două aspecte:

- 1) teme: natura temelor folosite (anexa **A**);
- 2) modul în care evenimentele sunt organizate în cadrul programului (anexa **B**);

În anexa **C** sunt oferite exemple care, cu toate că nu corespund în mod exact niciunui aspect dintre cele de mai sus, sunt relevante pentru dimensiunea europeană a Capitalei culturale.

Mai mult, dimensiunea europeană a evenimentului este subliniată de integrarea lui, în ansamblu, în acțiunea culturală europeană și de implicarea corespunzătoare a instituțiilor europene și a politicilor lor. De exemplu, este încurajată orice acțiune specifică, desfășurată într-o capitală culturală, care corespunde celor trei priorități ale programului-cadru Cultura.

Aceste trei priorități sunt:

- promovarea mobilității transnaționale a persoanelor care își desfășoară activitatea în domeniul cultural;
- sprijinirea circulației transnaționale a creațiilor și produselor artistice și culturale;
- sprijinirea dialogului intercultural.

Pe lângă aceste aspecte, promovarea programului, organizarea decernării premiilor europene și conferințele la nivel european, precum și sprijinirea întâlnirilor între artiști și operatori culturali susceptibile să consolideze tipul de cooperare promovată de programul Cultura pot contribui la plasarea evenimentului „Capitalele culturale” în contextul general al acțiunii culturale europene.

Măsurile menționate mai sus vor fi coordonate astfel încât să garanteze o mare vizibilitate și un real interes ale evenimentului la nivel european.

În scopul structurării informațiilor din anexe, fiecare temă prezentată este însoțită de diferite interpretări, ilustrate de un grup de exemple.

3.3) Criterii legate de „Oraș și cetățeni”

Al doilea ansamblu de criterii care trebuie respectate de un candidat la titlul de Capitală culturală europeană este intitulat „Orașul și cetățenii”. În acest context, cuvântul „cetățeni” reprezintă un mod concis de a face referință la cetățenii europeni și la toți cei care trăiesc în Uniunea Europeană în mod temporar sau permanent.

Această secțiune precizează că programul (cf. articolul 4 din Decizia 1622/2006/CE):

- a) încurajează participarea cetățenilor care locuiesc în oraș și în împrejurimi și suscită interesul acestora, precum și cel al cetățenilor care locuiesc în străinătate;
- b) are un caracter durabil și face parte integrantă din dezvoltarea culturală și socială pe termen lung a orașului.

Anexele (cf. anexele **D** și **E**) oferă explicații și exemple pentru ilustrarea acestor concepte.

În criteriile „Orașul și cetățenii” se remarcă două principii:

1) participarea publică: obiectivul este crearea unei Capitale culturale europene atractive și participative. Acest principiu face obiectul anexei **D**.

Atractivitatea, atât la nivel local, cât și european, este unul dintre principalele obiective ale unei Capitale culturale: cum poate aceasta să atragă nu doar populația locală și europeană, ci și turiști străini? În cazul unui oraș din țările baltice, de exemplu, întrebarea poate fi formulată astfel: cum poate evenimentul să stimuleze interesul turistului spaniol, grec sau suedez? Aceasta problematica pe care o vor întâlni orașele. Prin urmare, orice tip de eveniment strict local ar trebui evitat. Promovarea turismului la nivel european reprezintă, de asemenea, una din provocările evenimentului.

Pe lângă îmbunătățirea vizibilității evenimentului, scopul este stimularea participării efective la eveniment a locuitorilor orașului, regiunii și a celor din alte regiuni. În acest context, atât publicul, cât și rețeaua culturală locală ar trebui să se simtă implicați.

Orașul are responsabilitatea de a elabora un proiect bine echilibrat, prin promovarea caracteristicilor specifice ale orașului ca elemente ale diversității culturale europene, creând, în același timp, o imagine atractivă la nivel internațional și stimulând interesul și entuziasmul populației locale.

2) natura durabilă a evenimentului, care trebuie să corespundă strategiei de dezvoltare pe termen lung a orașului: obiectivul este conceperea unui eveniment care să acționeze ca și catalizator pe termen mediu și lung. Acest principiu face obiectul anexei **E**.

Acest criteriu are drept scop încurajarea orașelor de a pune la punct un program cu efecte durabile, un program care să aibă un impact pe termen lung asupra dezvoltării orașului, care să se facă simțit mult timp după prezentarea unei scurte serii de evenimente culturale. Prin urmare, orașele sunt invitate să elaboreze, pe baza acestui eveniment, proiecte și cooperări pe termen lung. În consecință, evenimentul va reprezenta o șansă care poate oferi posibilitatea schimbării sau consolidării și dezvoltării practicilor culturale ale orașului.

IV. Cheile succesului

Pe lângă sprijinul pentru respectarea criteriilor precizate mai sus, experiența Capitalelor culturale din trecut poate fi folosită pentru a sublinia anumiți factori care se dovedesc a fi importanți pentru succesul evenimentului.

Chiar dacă nu există o cheie a succesului ca atare în cazul unui eveniment precum Capitalele culturale europene, experții care au organizat capitalele culturale, comitetele care au evaluat candidaturile, precum și rezultatele unui raport de sinteză întocmit la solicitarea Comisiei (raportul „Palmer”) subliniază următoarele elemente:

1. Este esențială pregătirea exhaustivă a conceptului, cu mult timp înainte, pe baza obiectivelor și criteriilor evenimentului, precum și conturarea unor idei clare asupra acțiunilor preconizate. În primul rând, candidatura trebuie să prezinte o viziune clară, coerentă a anului în cauză, stabilită pe baza „filozofiei” titlului și a criteriilor stabilite de Decizie. Un simplu amalgam de diverse evenimente sau proiecte nu poate constitui programul de un an al unei Capitale culturale europene.

2. Angajamentul public pentru program și bugetul trebuie să fie ferme și constante de-a lungul etapei de pregătire pentru Capitala culturală europeană.

3. Structura creată pentru planificarea și derularea evenimentului trebuie să aibă o capacitate financiară și administrativă suficient de mare. În această privință, calitatea contactelor și rețelelor pe care structura le va stabili cu societatea civilă este esențială.

4. Selecționarea partenerilor și proiectelor pentru program este unul dintre aspectele vitale ale pregătirii, în special în contextul „Dimensiunii europene” a evenimentului.

Prin urmare, următoarele aspecte sunt importante:

- selecționarea atentă a partenerilor la nivel european: demararea acesteia prin folosirea legăturilor și contactelor deja existente și inițierea timpurie a procesului, astfel încât contactele și planurile să poată fi stabilite cu mult în avans.
- acordarea priorității calității și caracteristicilor proiectelor, nu dimensiunii politice a contactelor. Este important să se ia în considerare dimensiunea europeană a evenimentului dintr-un punct de vedere obiectiv;
- luarea în calcul a faptului că, deseori, cel mai mare impact îl au proiectele europene ambițioase și inovatoare. Prin urmare, este importantă păstrarea fermității în cazul confruntării cu dificultăți.

5. Unul dintre factorii care au favorizat succesul Capitalelor culturale în trecut a fost capacitatea orașului de a *implica* atât părțile interesate din domeniile cultural și socioeconomic, cât și populația locală. Evenimentul va trebui să reconcilieze standardele artistice cu entuziasmul populației.

6. În vederea reunirii părților interesate din domeniile cultural și socioeconomic într-un proiect comun, este importantă, în primul rând, consultarea operatorilor culturali pe teren, cu alte cuvinte conceperea proiectului prin folosirea unei abordării de la bază spre vârf.

În ceea ce privește parteneriatul cu părțile interesate din domeniul socioeconomic, putem cita exemplul orașului Lille, care a reușit să mobilizeze partenerii socioeconomi cu participarea activă a sponsorilor. Trebuie ținut cont de faptul că sponsorii contribuie, în medie, cu 13% la resursele incluse în bugetul Capitalei culturale (sursa: raportul Palmer). Această cooperare este esențială, în special în sectorul transporturilor. În 2004, SNCF a pus la dispoziție legături între Lille și marile orașe, atât din Franța, cât și din străinătate, la prețuri extrem de abordabile, în special cu ocazia evenimentului Lille 2004.

7. Organizatorii evenimentului vor avea numai de câștigat din punerea în evidență a caracteristicilor speciale ale orașului. Capitalele culturale anterioare subliniază faptul că este utilă inițierea evenimentelor cu activități legate de cultura locală și includerea ulterioară a evenimentelor legate de alte culturi: altfel spus, ei recomandă construirea evenimentului începând cu rădăcinile orașului.

8. Este important ca evenimentul să fie orientat spre viitor, fără a neglija aspectele istorice ale orașului, care îi simbolizează identitatea. Acest lucru înseamnă că natura inovatoare a evenimentului și, în acest context, accentul pus pe formele culturale contemporane și pe capacitatea de a stimula creativitatea prin implicarea artiștilor locali și europeni, au o importanță vitală. Programul va fi sprijinit de un dinamism cultural care depășește atuurile istorice ale orașului, în special bogăția patrimoniului său.

9. Natura durabilă a evenimentului este un parametru care trebuie integrat în proiect la momentul conceperii acestuia: evenimentele de continuare a anului Capitalei culturale trebuie preconizate încă dinaintea anului în cauză.

Provocarea principală a criteriilor „Dimensiunea europeană” și „Orașul și cetățenii” este, așadar, elaborarea unui proiect bine echilibrat, care să promoveze caracteristicile speciale ale orașului ca parte a diversității culturale europene, creând, în același timp, o imagine atractivă la nivel internațional și stimulând interesul și entuziasmul populației locale, precum și ale locuitorilor din alte regiuni.

10. Campania de comunicare care vizează orașul și regiunea lui, precum și alte regiuni este un factor cheie al programului unei Capitale culturale și este planificată cu mult timp în avans.

11. Independența față de autoritățile politice a directorului artistic și a structurii responsabile cu punerea în aplicare a programului se poate dovedi esențială în pregătirile unei Capitale culturale. Unele Capitale culturale precedente au avut mult de suferit de pe urma implicării directe și omniprezente a autorităților politice în cadrul structurii responsabile cu punerea în aplicare a programului. Trebuie amintit faptul că pregătirile unui oraș pentru titlu durează cel puțin șase ani și că pot fi aleși noi responsabili politici de-a lungul acestei perioade.

„Raportul Palmer”, un studiu comandat de Comisie privind orașele care au fost CCE între 1995 și 2004, oferă unele informații asupra factorilor care favorizează succesul unei Capitale culturale. Studiul arată că persoanele chestionate care au fost implicate în organizarea unei CCE subliniază importanța contextului evenimentului, implicarea pe plan local, parteneriatele, necesitatea unor obiective clare, cantitatea suficientă de resurse și o structură

decizională puternică cuplată cu motivația politică. Studiul recomandă ca structura operațională să fie independentă politic și autonomă pe plan artistic.

Toate comentariile pe această temă se găsesc la paginile 152 - 157 ale studiului respectiv.

Studiul abordează, de asemenea, importanța monitorizării și evaluării sistemelor existente pentru organizarea Capitalei culturale (pe această temă, cf. p. 129 -131 din raportul Palmer).

V. Comunicare privind titlul: Carta vizibilității.

-Comunicarea privind Capitala culturală europeană trebuie să aibă un impact puternic și să fie clară. În trecut, legătura cu Uniunea Europeană lipsea, deseori, complet, iar în general, dimensiunea europeană nu era foarte prezentă. Cu toate acestea, este important să se reamintească faptul că titlul este o inițiativă oficială a Uniunii Europene, dimensiunea europeană este unul din criteriile de selecție de bază, desemnarea este făcută, de fapt, de Consiliul Uniunii europene, iar Comisia Europeană acordă sprijin financiar dacă sunt îndeplinite condițiile necesare.

Prin urmare, este esențială garantarea unei comunicării clare în privința titlului. În acest context, sunt importante două elemente, și anume sigla CCE și dimensiunea europeană a evenimentului.

5.1. Sigla CCE

-Orașele folosesc denumirea de Capitală culturală europeană și dețin titlul în cauză numai după ce au fost desemnate în mod oficial ca atare de către Consiliul Uniunii Europene. Înaintea de a fi desemnate, ele menționează termenul de „oraș candidat” în orice material informativ. Este importantă utilizarea termenului „european” în toate referințele la titlu pentru a evita pierderea din vedere a dimensiunii europene.

Orașele desemnate folosesc titlul corect în orice material informativ, sub forma grafică atașată în anexa F. Adoptarea titlului, de exemplu, de către orașele vecine sau de regiunea limitrofă în scopuri proprii nu este permisă.

În paralel, orașele își pot crea propria siglă pentru eveniment (folosind titlul corect și apelativul „oraș candidat” înainte de a fi desemnate), cu condiția ca sigla să nu împiedice vizibilitatea formei grafice oficiale a siglei CCE.

5.2. Dimensiunea europeană a evenimentului

Trebuie depuse eforturi maxime pentru sublinierea dimensiunii europene a evenimentului. Pe lângă activitățile culturale care fac parte din programul anului, există o serie de alte modalități de a mări vizibilitatea dimensiunii europene, inclusiv a Uniunii Europene. Lista următoare oferă câteva exemple.

Ceremonii de deschidere și de închidere: multe dintre capitale au momente de transmitere a titlului în cadrul ceremoniilor de deschidere și închidere, cu orașele din anul anterior/următor.

- Dezbateri pe teme europene: orașele pot planifica reuniuni pentru a discuta teme culturale europene sau a aborda alte subiecte legate de UE, cu implicarea unor înalți reprezentanți ai UE. Reuniunile de această natură ar trebui organizate cu mult timp în avans și, de preferință, ar trebui să implice Comisia Europeană încă din faza inițială. O bună ocazie pentru astfel de evenimente ar fi 9 mai, care este ziua Europei, iar dezbaterile ar putea fi însoțite de expoziții și spectacole.
- Mass-media: capitalele ar trebui să încurajeze acoperirea evenimentului în mass-media locală, națională și europeană, de exemplu, prin difuzarea evenimentului la televiziune, atât pe teritoriul național, cât și în afara statului membru.
- Școli: școlile din oraș ar putea fi implicate în activități pe teme europene (împreună cu școli din cealaltă Capitală a anului, de exemplu), cu sprijinul posibil al programelor europene (Comenius).
- Universități: universitățile Capitalelor ar putea invita studenții participanți la programul Erasmus să-și împărtășească experiența cu alți studenți și tineri.

VI. Cofinanțarea comunitară a evenimentului

Prin intermediul programului Cultura, Uniunea Europeană acordă Capitalelor culturale europene o contribuție financiară. Începând cu titlul din 2010, cofinanțarea UE este acordată prin premiul „în onoarea Melinei Mercouri”, dar trebuie remarcat faptul că acordarea acestui premiu nu este automată.

Premiul trebuie acordat Capitalelor culturale cu cel târziu trei luni înaintea evenimentului, cu condiția ca orașele să fi îndeplinit angajamentele luate în cadrul fazei de selecție și să fi urmat recomandările comitetului, în special în ceea ce privește dimensiunea europeană a evenimentului. Suma alocată acestui premiu va constitui cofinanțarea comunitară a evenimentului și se va cifra, în principiu, la 1,5 milioane EUR.

Contribuția financiară asociată premiului va fi plătită structurii responsabile cu derularea programului. Ea va trebui folosită pentru finanțarea proiectelor care fac parte din programul anului sau care reprezintă o continuare a programului anului.

Alte politici comunitare, cum ar fi fondurile structurale, în special Fondul european de dezvoltare regională (FEDR) și Fondul social european (FSE) pot contribui la dezvoltarea urbană. Aceste fonduri pot fi folosite, de asemenea, pentru îmbunătățirea infrastructurilor locale, întărirea coeziunii sociale și sprijinirea politicilor locale de inovare, pentru creștere și

ocuparea forței de muncă. Prin urmare, unele orașe pot primi alocări din fondurile structurale comunitare.

O alocare din fondurile structurale este făcută fiecărui stat membru în funcție de diferiți parametri structurali. Această alocare este împărțită, în statul membru, între regiunile prioritare de către „autoritățile de management” responsabile cu gestionarea acestei alocări. Distribuirea fondurilor este programată cu mai mulți ani în avans. Orașul desemnat Capitală culturală are responsabilitatea să afle detalii despre programarea acestor alocări de la „autoritățile de management” din regiunea lui.

Informații suplimentare privind acest subiect sunt disponibile pe site-ul internet al Direcției Generale Educație și Cultură a Comisiei Europene, la următoarea adresă: http://ec.europa.eu/culture/our-programmes-and-actions/doc433_en.htm.

De asemenea, operatorii culturali care participă la eveniment au posibilitatea de a obține subvenții pentru proiectele lor prin programul comunitar Cultura, cu condiția să îndeplinească cerințele în această privință, în special în termeni de parteneriat european. Anul Capitalei culturale reprezintă un moment ideal pentru elaborarea de proiecte care implică parteneriate europene relevante pentru programul Cultura și, de asemenea, pentru alte programe comunitare aflate sub responsabilitatea Direcției Generale Educație și Cultură a Comisiei Europene.

La adresa următoare sunt disponibile informații suplimentare privind condițiile de participare la programul Cultura: http://ec.europa.eu/culture/eac/index_en.html.

Informațiile referitoare la politicile și programele propuse de Direcția Generală Educație și Cultură a Comisiei Europene sunt disponibile la următoarele adrese:

-Învățare de-a lungul vieții: http://ec.europa.eu/education/index_en.html,
-Tineret: http://ec.europa.eu/youth/index_en.html,
-Cetățenie: http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/activecitizenship/index_en.htm,
Multilingvism: http://ec.europa.eu/education/policies/lang/languages_en.html.

În plus, interacțiunile cu Anii europeni sunt binevenite și pot crea uneori oportunități de finanțare comunitară legate de evenimentul Capitala culturală europeană.

VII. Evaluarea evenimentului

Este de preferat ca orașul să prevadă de la bun început un mecanism de evaluare a punerii în aplicare a evenimentului. În special, orașul trebuie să fie capabil să evalueze modul în care și-a îndeplinit obiectivele stabilite pentru anul în cauză și care a fost impactul acestora asupra dezvoltării lui. Reflecția și rigoarea intelectuală impuse de procesul de evaluare pot avea, de asemenea, avantajul de a ajuta orașul să îmbunătățească punerea în practică a evenimentului.

Unele Capitale precedente au efectuat evaluări (de exemplu, Brugge 2002, Graz 2003, Lille 2004, Cork 2005, Luxemburg 2007, Stavanger 2008, Liverpool 2008). Acestea pot fi consultate pe internet și la sediul nostru.

În cadrul evenimentului Liverpool 2008, Consiliul local al orașului Liverpool a lansat „Impacts 08 – The Liverpool Model”. Este vorba de o inițiativă de cercetare a Universității din Liverpool și a Universității John Moores din Liverpool, care evaluează efectele sociale, culturale, economice și asupra mediului de pe urma organizării de către Liverpool a evenimentului Capitala culturală europeană 2008. Programul de cercetare examinează progresele și impactul acestei experiențe asupra orașului și locuitorilor lui. Obiectivul este elaborarea unui model de cercetare în vederea evaluării impacturilor multiple ale programelor de regenerare axate pe cultură, care să poată fi aplicat unor astfel de evenimente în Europa. Informații suplimentare sunt disponibile pe următorul site internet: <http://www.liv.ac.uk/impacts08/>

Comisia Europeană are, de asemenea, sarcina de a asigura evaluarea externă și independentă a rezultatelor evenimentului Capitala culturală europeană din anul precedent, în conformitate cu obiectivele și criteriile acțiunii (cf. articolul 12 din Decizia de stabilire a Capitalelor), pe baza datelor și studiilor de evaluare disponibile în orașe.

Scopul acestei evaluări este sublinierea modului în care orașul a pus în aplicare evenimentul pe baza obiectivelor lui și a criteriilor evenimentului, precum și măsura în care și-a îndeplinit angajamentele luate în etapa de selecționare, acordând o atenție specială valorii adăugate europene. Evaluarea, efectuată de un contractant independent, la cererea Comisiei, va oferi o descriere de sinteză a punerii în aplicare a evenimentului, inclusiv o analiză statistică și concluzii generale. Ea analizează eficacitatea, eficiența și viabilitatea evenimentului. Totodată, evaluarea ia în considerare strategia de comunicare și promovare, precum și posibilul impact al evenimentului asupra dezvoltării culturale, sociale și urbane pe termen lung a orașului.

Pe baza acestui studiu independent, Comisia pune la dispoziția celorlalte instituții europene un raport care este ulterior publicat pe internet.

VIII. Schimbul de bune practici

Experiența acumulată de precedentele Capitale culturale europene este o sursă valoroasă de informații pentru orașele candidate la titlu. În consecință, pentru ca titlul să continue să evolueze, este esențial ca bunele practici să fie făcute cunoscute și să se atragă atenția asupra dificultăților întâlnite de precedentele Capitale culturale.

Prin urmare, orașele interesate de eveniment ar trebui să:

- obțină o copie a „Raportului Palmer”, ale cărui referințe exacte sunt furnizate în secțiunea „Surse de informații” de mai jos,
- participe la sesiunile de informare privind Capitalele, organizate de Comisie la Bruxelles,
- contacteze persoanele responsabile din precedentele Capitale culturale,
- intre în contact cu rețelele de Capitale culturale,

- consulte documentația precedentelor Capitale culturale, care este disponibilă la Direcția Generală Cultură și Educație a Comisiei Europene la Bruxelles (1, place Madou, Bruxelles). O cerere prealabilă trebuie trimisă la adresa următoare: Eac-Culture@ec.europa.eu.

IX. Surse de informații

1. Site-ul internet al Direcției generale educație și Cultură a Comisiei Europene, la adresa următoare: http://ec.europa.eu/culture/eac/index_en.html. (site în construcție).

2. Decizia 1622/2006/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 octombrie 2006 de stabilire a unei acțiuni comunitare în favoarea evenimentului „Capitala europeană a culturii” pentru anii 2007-2019 (JO L 304, 3.11.2006, p. 1).

3. Decizia 1419/1999/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 mai 1999 de stabilire a unei acțiuni comunitare în favoarea evenimentului „Capitala europeană a culturii” pentru anii 2005-2019 (JO L 166, 1.7.1999, p. 1). Decizie modificată prin Decizia 649/2005/CE (JO L 117, 4.5.2005, p. 20).

4. „Raportul Palmer”: Study on the European Cities and Capitals of Culture and the European Cultural Months (1995-2004) (Studiu privind orașele și capitalele culturale europene și lunile culturale europene), realizat de Palmer/RAE Associates. El este disponibil pe site-ul internet al Direcției Generale Educație și Cultură a Comisiei Europene, la adresa următoare: http://ec.europa.eu/culture/eac/index_en.html, precum și pe suport de hârtie, la cerere. Cererea trebuie adresată Comisiei Europene (adresă e-mail: Eac-Culture@ec.europa.eu).

Anexa A: Dimensiunea europeană reflectată în temele promovate

Temele în cauză pun accentul pe contribuția orașului la patrimoniul cultural european comun și subliniază participarea actuală a orașului la viața culturală europeană. Orașul folosește aceste teme pentru a demonstra existența fațetelor lui europene.

Pe această temă, putem cita următoarele exemple:

a) Mișcări și stiluri artistice/culturale larg răspândite și cunoscute la nivel european, inspirate de oraș sau la care orașul a contribuit în mod semnificativ.

Titlul proiectului: *European Baroque Dialogues (Dialoguri baroce europene)*
Capitala culturală: *Vilnius 2009*

Datele proiectului: *Data lansării 16 februarie 2009*

Conceptul de la baza proiectului: Un program special de artă barocă (arhitectură, muzică, teatru, pictură, literatură și dans), cu implicarea mass-media și care are loc de-a lungul anului 2009 în diferite locuri publice. Proiectul încearcă să ofere o interpretare actualizată și modernă a patrimoniului artistic baroc european care a format orașul Vilnius. Vilnius s-a dezvoltat ca oraș baroc în termeni de identitate culturală, pe de o parte inspirându-se din exterior, din formele baroce ale Italiei și Europei Centrale, iar pe de altă parte orientându-se către „stilul Vilnius” de expresii baroce, un așa zis dialect baroc european. Acest dialog între barocul Europei Occidentale și barocul nordic al orașului Vilnius creează o platformă unică și construiește noi punți către un viitor încă neconturat. Proiectul va stimula un dialog intens și animat între țări și națiuni europene ale secolului XX, prin intermediul a numeroase evenimente culturale. Creatori de spectacole baroce, istorici ai culturii și alți artiști din 27 de țări europene vor participa la programul Dialoguri baroce europene⁴.

b) Evoluții recente în mișcările și stilurile artistice și culturale.

Evenimentul Capitala culturală europeană este o platformă propice pentru promovarea noilor tendințe și mișcări artistice și culturale care nu sunt deocamdată cunoscute pe scară largă și care merită o atenție sporită la nivel european.

Organizatorii se vor putea concentra asupra aspectelor europene ale acestor tendințe, pentru a garanta că aceste expoziții se încadrează în dimensiunea europeană necesară.

Titlul proiectului: „The phantom of Lust” (Fantoma plăcerii).

Capitala culturală: *Graz 2003*

Datele proiectului: *2003*

Conceptul de la baza proiectului: Unul dintre factorii cheie care au stat la baza succesului orașului Graz în calitate de Capitală culturală europeană în 2003 a fost acordarea priorității mișcărilor artistice noi, contemporane, care au abordat uneori subiecte inspirate din trecut. Expoziția „Fantoma plăcerii” a arătat modul în care arta contemporană reflectă influența lucrărilor lui Leopold von Sacher-Masoch (care și-a petrecut o mare parte a vieții în Graz) asupra artelor.

În acest context, poate fi interesant de subliniat caracterul inovator al artiștilor deschiși spre noi tehnologii și spre experimente și evoluții tehnice și sociale.

Titlurile proiectelor : „*Les Cinémas du Futur*” (Cinematografele viitorului) și „*Microfolies*” (Micronebunii)

Capitala culturală: *Lille 2004*

Datele proiectelor: *2004*

Conceptul de la baza proiectului: Evenimentele incluse în prima temă s-au remarcat prin apelul făcut la artiștii care lucrează cu „noi imagini”. Evenimentul legat de a doua temă s-a bazat pe mici instalații realizate de designeri și distribuite peste tot în oraș și în zone destinate expozițiilor. Acest eveniment a stârnit interesul de necontestat al publicului.

⁴ Pagina 9 Vilnius CV, Creativity and Vitality.

c) Figuri artistice/culturale de seamă ale orașului care au devenit artiști „europeni” prin celebritatea și/sau mobilitatea lor și rolul lor la scară europeană.

Titlul proiectului: *Expoziție Rubens*

Capitala culturală: *Lille 2004*

Datele proiectului: *2004*

Conceptul de la baza proiectului: Lille 2004 a organizat o expoziție Rubens de amploare pentru a sărbători activitatea pictorului, care este profund ancorată în istoria Flandrei. Acest artist a realizat multe picturi pentru biserici, precum și pentru familiile regale europene, având totodată și funcții diplomatice pe teritoriul Europei. Și-a făcut ucenicia cu maeștri flamanzi, la Anvers, înainte de a se stabili în Italia pentru opt ani. De aceea, arta lui Rubens are o identitate paneuropeană. Această inițiativă a fost simbolică, reprezentând dorința de a oferi excelență și universalism. Expoziția din Lille a pus accentul atât pe stilul său de pictură, cât și pe dimensiunea sa umanistă. Legăturile cu orașul Anvers (prin intermediul expoziției „*Rubens collectionneur*”), orașul Arras (expoziția „*Rubens contre Poussin*”, care a explorat ampla dezbateră din Europa secolului XVII, dintre desen și culoare) și arta contemporană (expoziția „*On a choisi Rubens*” prezintă lucrările a 28 de artiști care au abordat 12 teme inspirate de maestrul flamand și propune o paralelă fascinantă între perioada lui Rubens și lucrări contemporane) ilustrează influențele artistului în spațiu și în timp. Expoziția a servit, în același timp, ca bază pentru dezvoltarea turismului.

d) Figuri care au fost/sunt europene, dar nu au devenit la fel de celebre ca și confrății lor.

Titlul proiectului: *Joze Plecnik and Ljubljana*

Capitala culturală: *Graz 2003*

Datele proiectului: *2003*

Conceptul de la baza proiectului: Graz 2003 a organizat o expoziție a lucrărilor lui Joze Plecnik, un arhitect sloven din Ljubljana, de la sfârșitul secolului XIX și începutul secolului XX, care a avut un impact considerabil asupra lucrărilor mai multor arhitecți din diferite țări europene, fără a atinge însă celebritatea unor arhitecți precum Le Corbusier sau Walter Gropius.

e) Identificarea și sărbătorirea aspectelor istoriei, identității și patrimoniului european care sunt deja prezente în orașul desemnat/promovarea cunoașterii de către publicul european a figurilor și evenimentelor care au marcat istoria și cultura orașului.

Scopul acestor teme este sublinierea implicațiilor actuale ale evenimentelor istorice sau ale factorilor care au avut loc la nivel european.

Titlul proiectului: *Great European Personalities (Mari personalități europene)*

Capitala culturală: *Luxemburg 2007*

Datele proiectului: *De-a lungul anului 2007*

Conceptul de la baza proiectului: Acest proiect are ca temă prezentarea adresată publicului Uniunii Europene, precum și Luxemburgului și Marii Regiuni a personalităților care au influențat trecutul sau, în istoria recentă, au încurajat ideea construcției Europei. Robert Schuman, de exemplu, este unul dintre părinții fondatori ai Europei. El a jucat un rol esențial în formarea Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului, primul pas spre crearea Uniunii Europene. S-a născut la Clausen, Luxemburg, tatăl lui fiind francez, iar mama luxemburgheză, și a dobândit cetățenia germană ca urmare a anexării regiunii Alsacia-Lorena de către Prusia în 1871 (tatăl lui fiind de origine din această regiune). În cadrul acestui proiect, Robert Schuman este omagiat prin intermediul corului Robert Schuman și al premiului pentru artă Robert Schuman.⁵ În casa Robert Schuman⁵ vor fi organizate importante evenimente.

f) Sublinierea istoriei și tradițiilor culturale ale Europei, expresii specifice ale Uniunii Europene.

Titlul proiectului: *Boundaries (Frontiere)*

Capitala culturală: *Cork 2005*

Datele proiectului: *De-a lungul anului 2005*

Conceptul de la baza proiectului: Artista Mara McGrath a creat o expoziție documentară bazată pe o serie de fotografii făcute la punctele de control la frontierele interne ale Uniunii Europene. Proiectul a fost elaborat de-a lungul unei perioade de trei ani, iar imaginile sunt interrogative cu privire la frontierele geografice, la identitate și naționalitate în contextul european. Proiectul a fost prezentat sub forma unei expoziții de afișe publice la Cork⁶.

g) Elaborarea unor teme și problematici europene, provocări cu care se confrunta Europa la momentul respectiv.

Titlul proiectului: *Open Port – of Peace, Human Rights and Conflict Resolution (Port liber - despre pace, drepturile omului și aplanarea conflictelor)*

Capitala culturală: *Stavanger 2008*

Datele proiectului: *2004-2008*

Conceptul de la baza proiectului: Organizația Worldview Rights și Fundația laureaților Premiului Nobel pentru Pace, ambele cu sediul la Stavanger, transformă conferința Point of

⁵ Pagina 46 Luxemburg și Marea Regiune, Capitală culturală europeană 2007.

⁶ Pagina 39 Cork, Capitala culturală europeană 2005.

Peace într-un prilej de întâlnire permanentă a laureaților Premiilor Nobel pentru Pace și a altor militanți care depun eforturi pentru soluționarea pașnică a conflictelor. Point of Peace va avea loc o dată la doi ani și va include următoarele evenimente: o conferință internațională pentru pace, un program cultural internațional, ateliere literare și proiecte artistice, o expoziție internațională cu participarea celor mai proeminente personalități având activități legate de pace, precum și mai multe inițiative și activități de comunicare destinate țărilor oprimate și un concert televizat difuzat pe scară mondială. În cadrul programului artistic, se inaugurează și colaborarea dintre Point of Peace, care este susținută de o serie de artiști internaționali, și artiști tineri, promițători din țările de origine ale laureaților premiilor pentru pace. Obiectivul este folosirea artei ca instrument de comunicare a diversității și înțelegerii între popoare, precum și promovarea schimburilor artistice dintre Europa și restul lumii⁷.

h) Evenimente care pun accentul pe talentele artiștilor europeni.

Titlul proiectului: *Monde Parallèle Pologne (Lume paralelă Polonia)*

Capitala culturală: *Lille 2004*

Datele proiectului: *mai 2004*

Conceptul de la baza proiectului: Lille 2004 a organizat o serie de evenimente consacrate unei teme specifice sau unei țări, în cadrul proiectului „*Mondes Parallèles*”. De exemplu, Lille a invitat artiști polonezi specializați în teatru, dans, muzică etc. să pună în scenă spectacole în unele din *Maisons Folies* (vechi clădiri industriale renovate și transformate în structuri culturale) și să prezinte activități creative ale tinerilor polonezi.

i) Locul și rolul culturilor imigrante în oraș.

Titlul proiectului: *The Immigrants – Towards a Common Future (Imigranții – spre un viitor comun)*

Capitala culturală: *Istanbul 2010*

Datele proiectului: *De-a lungul anului 2010*

Conceptul de la baza proiectului: Acest proiect urmărește crearea unei platforme comune de comunicare cu ajutorul limbajului universal al cinematografului și analizarea diferitelor aspecte ale imigrației, așa cum sunt ele trăite în diferite țări și culturi. Chiar dacă problemele și chestiunile imigrației sunt, în principiu, specifice fiecărei țări, consecințele sunt aceleași. Se speră ca diferitele abordări ale acestor spirite creative să aducă în prim plan o nouă viziune umană asupra acestei probleme comune. Orașul Istanbul este simbolic pentru că a atras mulți imigranți de-a lungul istoriei. Trei scurtmetraje privind imigrația în Europa vor fi produse în urma unei competiții care va fi accesibilă tuturor membrilor UE și țărilor candidate⁸.

⁷ Pagina 25 Open Port, Candidatură partea 2, Stavanger 2008.

⁸ Proiectul numărul 67 în Istanbul CCE 2010.

Anexa B: Dimensiunea europeană reflectată de implementarea proiectelor

Acest aspect poate fi împărțit în secțiuni, care includ, de exemplu:

j) Colaborarea, coproducția, schimburile și alte mijloace de stimulare a cooperării între artiști, organizații culturale și grupuri din diferite țări europene, producții/expoziții itinerante în alte țări.

Titlul proiectului: *Theatres of Europe (Teatre ale Europei)*

Capitala culturală: *Genova 2004*

Datele proiectului: *octombrie - noiembrie 2004*

Conceptul de la baza proiectului: Teatro Stabile din Genova a inclus un proiect special intitulat „Theatres of Europe” în stagiunea „A voyage to Europe” („O călătorie în Europa”) din 2004. Pe parcursul anului 2004, programul stagiunii a purtat spectatorii într-o lungă călătorie în timp și spațiu în cadrul teatrului european, prin intermediul a 30 de spectacole pe care le-a produs și găzduit, de la Euripide la Molière, de la Shakespeare la Kleist, de la Cervantes la Kafka, de la Pinter la Pirandello, de la Dario Fo la Botho Strauss și așa mai departe. „Theatres of Europe” a preconizat organizarea unui ciclu de diferite piese de teatru european, jucate în limba lor originală de patru companii teatrale din diferite țări europene (Italia, Franța, Germania și Lituania) invitate la Genova⁹.

k) Parteneriate foarte specifice între două sau mai multe orașe sau în cadrul unei regiuni.

Titlul proiectului: *Squatters Project (Proiectul Locatari ilegali)*

Capitala culturală: *Porto and Rotterdam 2001*

Datele proiectului: *2001*

Conceptul de la baza proiectului: Acest proiect a explorat funcțiile orașului, spațiului urban și spațiului carosabil și pietonal în condițiile locale specifice din Rotterdam și Porto. Au fost invitați artiști internaționali pentru a explora aceste două orașe. Diferențele locale au fost subliniate printr-o paralelă materializată prin două filme bazate pe același scenariu, dar filmate în cele două orașe respective. În Rotterdam a fost organizat un proiect de colectare de

⁹ <http://www.genova-2004.it/default.asp?id=376&lingua=ENG>

fonduri pentru plantarea de arbori în Porto. Francis Alÿs (Belgia, Mexic) și-a expus arhiva, inclusiv câteva proiecte itinerante celebre. Natura unică a fiecărui proiect și locul în care a fost elaborat a conferit „Squatters” o structură celulară. Fiecare creație a reprezentat o miniexpoziție care s-a identificat cu o zonă specifică din oraș, conferindu-i acesteia un nou sens¹⁰.

Anexa C: Câteva exemple de dimensiune europeană relevante pentru conceptul de Capitală culturală europeană

În anumite cazuri, cele două aspecte menționate mai sus, și anume temele și modul de organizare a evenimentelor, pot fi analizate împreună. Luate împreună, conținutul și organizarea evenimentelor care alcătuiesc programul pot prezenta o dimensiune europeană care depășește simpla cofinanțare.

La acest nivel, accentul ar trebui pus pe importanța schimburilor interculturale pentru promovarea diversității și a dialogului cu țări terțe. Acest lucru este legat de atenția acordată artiștilor născuți în afara Europei și care trăiesc în Capitala culturală sau de importanța acordată, în program, țărilor ori comunităților care au jucat un rol în istoria orașului. S-ar putea preconiza și invitarea unor artiști în oraș și, de manieră generală, introducerea măsurilor destinate să încurajeze schimburile culturale. Aceasta nu este o listă exhaustivă. Experții au subliniat că, în practică, aspectul european al unora dintre temele propuse reiese deseori din parteneriatele încheiate.

Titlul proiectului: *The “Balkan Consulate” („Consulatul balcanic”)*

Capitala culturală: *Graz 2003*

Datele proiectului: *2003*

Conceptul de la baza proiectului: „Consulatul balcanic”, creat în Graz și funcțional pentru o perioadă de un an în același oraș, a oferit nu numai șansa de a prezenta la Graz expoziții ale artiștilor din țările balcanice, ci a și favorizat o dezbatere privind dimensiunea transnațională, europeană a „Balcanilor”, invitând artiștii să pregătească expozițiile chiar în Graz, pe baza originii și experienței lor respective și pe baza modului în care ei își percep activitatea.

Titlul proiectului: *Partnership with Romania, especially Sibiu (Parteneriat cu România și în special cu Sibiu)*

Capitala culturală: *Luxemburg 2007*

Datele proiectului: *În curs de desfășurare*

Conceptul de la baza proiectului: În secolul XII, regiunea Sibiului a fost destinația multor migranți din Luxemburg și din Germania de astăzi. Moșteniri ale acelor migranți saxoni s-au păstrat până în prezent, întrucât o variantă a limbii francice, foarte apropiată de luxemburgheza actuală, este vorbită în continuare de o parte din populația autohtonă.

¹⁰ www.absolutearts.com

Programul include o inaugurare a „Maison du Luxembourg” în centrul Sibiului. Va fi îmbunătățit un traseu cultural existent în Sibiu. Se vor efectua schimburi cu artiști din sânul populației locale a Sibiului¹¹.

Titlul proiectului: *Access All Beckett (Contact cu întreaga operă a lui Beckett)*

Capitala culturală: *Cork 2005*

Datele proiectului: *2005*

Conceptul de la baza proiectului: Gare St. Lazare Players, o companie teatrală din Paris, a devenit sinonimă cu opera lui Samuel Beckett. Cork 2005 a invitat Gare St. Lazare să locuiască pentru un timp la Cork pentru a mări vizibilitatea creațiilor lor și, în special, pentru a explora orașul prin prisma esteticii lui Beckett. Gare St. Lazare Players a prezentat o serie unică din proza lui Beckett, inclusiv „Texts for Nothing”, „III Seen III Said” și „Enough”, în locuri din oraș care în mod normal nu sunt accesibile publicului¹².

Titlul proiectului: *Enlargement (Extindere)*

Capitala culturală: *Cork 2005*

Datele proiectului: *2005*

Conceptul de la baza proiectului: Fiind conștienți de acest moment istoric, și pentru a puncta extinderea frontierelor UE în vederea includerii altor națiuni, organizatorii Cork 2005 au sărbătorit reintegrarea Europei de Est.

Obiectivul a fost stimularea, angajarea, provocarea și educarea fiecărui cetățean al urbei și fiecărui vizitator al orașului Cork prin găzduirea unei serii de expoziții din noua Europă. Cele zece noi state membre și-au prezentat cultura, în termenii și stilul proprii, fiecare din ele timp de o lună. Cork a avut onoarea de a găzdui aceste ambasade creative, care au consolidat semnificația interacțiunii culturale locale și globale, au îmbogățit schimburile culturale internaționale și au creat noi rețele artistice¹³.

Titlul proiectului: *Photo-Bridge (Punte de fotografii)*

Capitala culturală: *Istanbul 2010*

Datele proiectului: *De-a lungul anului 2010*

Conceptul de la baza proiectului: Scopul lui este de a permite artiștilor din Capitalele culturale europene de a se întâlni între ei și, în special în cazul fotografiilor, care folosesc cele mai influente mijloace artistice contemporane, de a promova Istanbulul în străinătate. Prin urmare, pentru un an, Istanbulul va deveni capitala întâlnirilor culturale ale fotografiilor de diferite origini. Prin intermediul proiectului, locuitorii Istanbulului vor avea o nouă perspectivă asupra celor 37 de Capitale culturale europene, iar tineri fotografi turci vor fi selecționați pentru a

¹¹ Pagina 50 Luxemburg și Marea Regiune, Capitală culturală europeană 2007.

¹² Pagina 35 Cork, Capitala culturală europeană 2005.

¹³ Pagina 57 Cork, Capitala culturală europeană 2005.

fotografia aspecte din diferite capitale. În același timp, tineri fotografi din cele 37 de Capitale culturale vor fi găzduiți la Istanbul o săptămână, pentru a fotografia aspecte ale orașului¹⁴.

Titlul proiectului: *Cities on the Edge (Orașe la frontiere maritime)*
Capitala culturală: *Liverpool*
Datele proiectului: *2008*

Conceptul de la baza proiectului: Orașul Liverpool prezintă un proiect intitulat „Cities on the edge”, care include cinci orașe porturi (Liverpool, Marsilia, Napoli, Istanbul și Gdansk). Aceste orașe au multe asemănări, cum ar fi patrimoniul portuar, populațiile migrante, problemele sociale și economice, precum și identitatea lor unică în cadrul țării respective. Liverpool are și un solid proiect de înfrățire cu orașul Shanghai și cu New York – astfel de proiecte se bucură de succes pentru că înfrățirea acestor orașe creează avantaje reciproce.

Titlul proiectului: *Relocation (Transfer)*
Capitala culturală: *Cork 2005*
Datele proiectului: *mai - iulie 2005*

Conceptul de la baza proiectului: Ciclu de spectacole teatrale în afara sălilor de teatru. Compania din Cork a creat o alianță cu alte trei companii europene (din Franța, Polonia și Regatul Unit), în scopul producerii unei stagiuni de spectacole în afara sălii de teatru, în locuri neobișnuite și istorice din centrul orașului Cork.

I) Organizarea unor activități specifice destinate să sprijine și să dezvolte activitatea creativă, să încurajeze inovația artistică și să genereze noi forme de acțiune culturală și de dialog.

Titlul proiectului: *Age of Simulation Conference and Exhibition (Vârsta simulării – conferință și expoziție)*
Capitala culturală: *Linz 2009*
Datele proiectului: *conferința: ianuarie 2009, expoziția: ianuarie – august 2009*

Conceptul de la baza proiectului: Un proiect bazat pe subiectul „Age of Simulation”. Bill Buxton, Moses Boudourides (Regatul Unit), Ken Perlin (Statele Unite), Vladimir Batagelj (Slovenia), Eric Klopfer (Statele Unite) și mulți alți experți internaționali din domeniile educației, științei și cercetării colaborează la acest proiect interdisciplinar. Programul se încheie cu spectacole de seară.

¹⁴ Proiectul numărul 41 în Istanbul CCE 2010.

m) Organizarea unor proiecte culturale specifice care să favorizeze accesul tinerilor la cultură.

Titlul proiectului: *New Europeans (Noi europeni)*

Capitala culturală: *Cork 2005*

Datele proiectului: *Expoziție găzduită începând cu aprilie 2004 și apoi itinerantă*

Conceptul de la baza proiectului: „New Europeans” a fost un proiect fotografic și literar care a pus în evidență visele și aspirațiile tinerilor din Europa de astăzi, indiferent de originile lor. A implicat zece tineri în fiecare oraș, din care jumătate s-au născut în acel oraș, cealaltă jumătate fiind alcătuită din imigranți. Proiectul a permis atât solicitanților de azil, cât și tinerilor localnici să-și expună într-un loc public propriile imagini, aspirații și temeri. El a implicat dezbateri, discuții și expoziții, toate aceste aspecte abordând conceptul de noi identități europene și concentrându-se asupra diferențelor culturale, integrării și conceptelor de cetățenie. Proiectul a fost creat de Cork 2005 în parteneriat cu NASC, Ógra Chorcaí și British Council¹⁵.

N) Organizarea unor proiecte culturale specifice, menite să consolideze coeziunea socială.

Titlul proiectului: *The Culture Ants March Towards 2010 (Marșul furnicilor culturale spre 2010)*

Capitala culturală: *Istanbul 2010*

Datele proiectului: *2010, pentru o perioadă de trei ani*

Conceptul de la baza proiectului: Obiectivul proiectului este sensibilizarea copiilor în legătură cu viața dintr-un oraș cultural european, încurajarea lor în a identifica provocările multiple ale vieții asupra individualității lor, precum și canalizarea cunoștințelor și competențelor lor către o atitudine pozitivă și către dezvoltarea personală. Proiectul demarează cu elevi având vârsta de 12 ani¹⁶.

o) Dezvoltarea unui turism cultural de înaltă calitate și inovator, care să acorde atenția cuvenită importanței, în acest context, a gestionării patrimoniului cultural pe o bază durabilă.

Titlul proiectului: *A sustainable tourism and urban regeneration project (Un proiect de turism durabil și de regenerare urbană)*

Capitala culturală: *Istanbul 2010*

Datele proiectului: *Încontinuu de-a lungul anului 2010*

Conceptul de la baza proiectului: Proiectul este conceput exclusiv pentru a aduce Istanbulul în anul 2010 și include proiectele „Anemas Dungeons”, „Tekfur Palace” și „City Walls” ale Consiliului metropolitan al Istanbulului într-un mod care va sprijini regenerarea urbană și

¹⁵ Pagina 37 Cork, Capitala culturală europeană 2005.

¹⁶ Proiectul numărul 61 în Istanbul CCE 2010.

turismul durabil. El stabilește un itinerar permanent complet nou, independent și alternativ pentru turismul cultural, de-a lungul zidurilor orașului dintre Edirnekapi și Ayvansaray. Proiectul permite turiștilor străini și turci care doresc să exploreze patrimoniul istoric și cultural al remarcabilei diversități lingvistice, religioase și culturale întâlnite de-a lungul acestui itinerar să-și prelungească turul prin vizite de câteva ore în plus efectuate în sanctuare ale credințelor iudaică, creștină și musulmană, precum și la zidurile orașului, la palatul Tekfur și la donjonul Anemas. Diversificarea itinerariilor are și un impact economic, social și cultural pozitiv asupra comunității locale¹⁷.

p) Folosirea altor limbi europene.

Titlul proiectului: *Cork 2005 Translation Series (Cork 2005 serii de traduceri)*

Capitala culturală: *Cork 2005*

Datele proiectului: *Încontinuu de-a lungul anului 2005*

Conceptul de la baza proiectului: Proiectul a implicat 13 țări și 26 de poeți. Munster Literature Centre a trimis 13 poeți din Cork să călătorească prin Europa pentru a traduce și publica 13 poeți din noua Europă. Câte un poet din Slovenia, Republica Cehă, Polonia, Estonia, România, Letonia, Turcia, Lituania, Ungaria, Cipru, Malta, Slovacia și Bulgaria a fost pus în contact cu unul dintre cei 13 poeți din Cork. Translation Series a subliniat angajamentul permanent al Irlandei în favoarea culturii literare a noii Europe¹⁸.

q) Dezvoltarea de rețele europene.

Titlul proiectului: *Istanbul and Sister European Capitals from Past to Future (Istanbulul și capitalele europene surori din trecut spre viitor)*

Capitala culturală: *Istanbul 2010*

Datele proiectului: *De-a lungul anului 2010*

Conceptul de la baza proiectului: Proiectul încearcă să atragă atenția asupra valorilor culturale și să le păstreze intacte pentru următoarele generații prin crearea unei baze de date internaționale care va servi drept ghid elevilor din școlile primare și secundare, studenților din universități și familiilor. El preconizează crearea unei rețele informatice internaționale de inițiative culturale și istorice, începând cu Turcia și avansând spre capitale europene¹⁹.

¹⁷ Proiectul numărul 7 în Istanbul CCE 2010.

¹⁸ Pagina 59, Cork Capitala culturală europeană 2005.

¹⁹ Proiectul numărul 38 în Istanbul CCE 2010.

Anexa D: Orașul și cetățenii: o Capitală culturală europeană participativă

Prezenta anexă are drept scop să sublinieze importanța participării populației, așa cum se precizează în criteriile „Orașul și cetățenii”. Participarea reprezintă una dintre cheile succesului unei Capitale culturale.

Candidații vor preciza cum intenționează să garanteze participarea populației, care va fi încurajată prin mass-media, precum și prin implicarea mai directă a publicului, de exemplu prin intermediul evenimentelor de amploare în aer liber, al artiștilor itineranți, al unei rețele de „ambasadori” voluntari etc. Toate inovațiile în acest domeniu vor fi binevenite.

Promovarea culturii, a artelor și a patrimoniului orașului poate ajuta la îmbunătățirea imaginii orașului și a legăturii locuitorilor lui cu mediul lor urban.

a) Participarea cetățenilor la viața culturală a orașului.

Titlul proiectului: *Volunteer Programme, Liverpool Welcome (Program de voluntariat, Bine ați venit la Liverpool)*

Capitala culturală: *Liverpool 2008*

Datele proiectului: *2005-2008 și ulterior*

Conceptul de la baza proiectului: Programul de voluntariat urmărește să ofere locuitorilor din Merseyside posibilitatea de a se implica activ în evenimentele găzduite de Liverpool Culture Company (organismul responsabil cu organizarea evenimentului Liverpool 2008). Mii de persoane vor avea astfel șansa de a urma cursuri de formare, a întâlni alți voluntari participanți la proiect și a cultiva un sentiment al mândriei stimulat de titlul de Capitală culturală al orașului lor. Este de așteptat ca efectele programului de voluntariat să fie de amploare și de lungă durată, întrucât persoane din diferite medii sociale își îmbunătățesc competențele prin intermediul unor pachete de formare profesională complete, află noi lucruri despre patrimoniul orașului lor și întâmpină turiștii cu o atitudine pozitivă.

Titlul proiectului: *Habitants (Locuitori)*

Capitala culturală: *Lille 2004*

Datele proiectului: *De-a lungul anului 2004*

Conceptul de la baza proiectului: Lille 2004 a fost un proiect de teren, care a inclus întâlniri permanente cu locuitorii din fiecare cartier, începând cu anul 2002. Participarea locuitorilor la pregătirea evenimentelor (precum *les Fallas*, o tradiție originară din orașul spaniol Valencia, adoptată imediat de locuitorii din Lille) a reprezentat un factor esențial pentru succesul evenimentului. „Recrutarea” ambasadorilor a extins proiectul Lille 2004, care a inclus astfel orașele și districtele regiunii. Echipa organizatorilor a selecționat proiecte prezentate de localnici și de asociații. Cele douăsprezece *Maisons Folie* au creat o rețea unică de noi adrese pentru evenimente, rețea al cărei rol primar a fost să încurajeze localnicii să se întâlnească cu artiștii care își desfășoară activitatea în locurile respective. *Maisons Folie* nu au fost instalate

în centrul orașelor, ci în clădiri dezafectate situate în zone mai îndepărtate. Ele au fost puse la dispoziția artiștilor de pretutindeni și și-au adus o contribuție remarcabilă la durabilitatea proiectelor care au implicat simultan artiștii și locuitorii, de-a lungul anului cultural și ulterior²⁰.

Titlul proiectului: *Participation Culture and Practices Among Young People in the Life of the Local Community (Cultura și practicile participării tinerilor la viața comunității locale)*

Capitala culturală: *Genova 2004*

Datele proiectului: *martie - octombrie 2004*

Conceptul de la baza proiectului: Propunerea organizației Arciragazzi Liguria s-a născut din dorința de a medita asupra culturii participării și a responsabilității tinerilor, precum și de a difuza și promova această cultură participativă și a responsabilității, la nivel național în Italia, precum și la nivel internațional. Inițiativele planificate au fost legate de învățământul la distanță al tinerilor în cel puțin patru orașe europene (plus Genova). Aceste orașe au trebuit să dezvolte propunerea organizației și să conceptualizeze experiențe referitoare la tema „participării tinerilor la viața comunității locale”, favorizând contactul și schimburile permanente între ei. În octombrie 2004, la Genova a avut loc o reuniune a delegaților lor (International Kids Forum). Cu această ocazie, prezentatorii au elaborat o Cartă de la Genova pentru participarea tinerilor la viața comunității²¹.

Titlul proiectului: *Neighbourhood Secrets (Secretele din vecinătate)*

Capitala culturală: *Stavanger 2008*

Datele proiectului: *2004-2009*²²

Conceptul de la baza proiectului: Neighbourhood Secrets va fi un forum destinat întâlnirilor dintre artiști internaționali și comunitatea locală, implicând cele mai importante clădiri și locuri ale regiunii. În prezent, locuitorii regiunii Stavanger au peste 100 de naționalități diferite. Proiectul lansează întrebarea: cât de orientat spre latura internațională este cetățeanul de rând din Stavanger și Sandnes? Cum își văd cetățenii din Stavanger propriul oraș? Ce se întâmplă când cetățenii se confruntă cu o artă relațională contemporană provocatoare? Cum percep ceea ce se întâmplă atunci când în orașul lor se instalează persoane din culturi diferite? Neighbourhood Secrets va genera interesul și entuziasmul publicului față de dezvoltarea calităților estetice ale orașului lor ca punct de plecare pentru o dezbatere privind sentimentul lor al identității. Sperăm să stimulăm interesul atât al cetățenilor în mod individual cât și al publicului. Va fi lansată o competiție pentru identificarea a între cinci și opt dintre cele mai semnificative clădiri din Stavanger și Sandnes. De asemenea, ulterior se va organiza o dezbatere privind arhitectura, estetica și dezvoltarea urbană. Prin urmare, toți cetățenii vor fi participanți activi chiar de la început.

²⁰ www.lille2004.com

²¹ <http://www.genova-2004.it>

²² Pagina 10 din candidatura „Open Port” a orașului Stavanger.

b) Cetățenia copiilor și tinerilor.

Titlul proiectului: *Cité Ideale (Orașul ideal)*

Capitala culturală: *Lille 2004*

Datele proiectului: *De-a lungul anului 2004*

Conceptul de la baza proiectului: Participarea școlilor de stat din Lille și din regiune. Proiectul a inclus un vast program care a asociat sute de școli primare, secundare și tehnice din *Académie* (autoritatea din învățământ în Lille) în jurul temei „*Cité idéale*”. Elevii au fost încurajați să participe la numeroase discipline artistice (literatură, arhitectură, gastronomie etc.), gândindu-se la un viitor ideal și la o nouă artă de a trăi inspirate de Lille 2004. Peste 900 de proiecte au văzut lumina zilei, simultan cu numeroase vizite ale elevilor la evenimentele și expozițiile din cadrul Lille 2004. Anumite clase au participat direct la proiecte care au fost incluse în programul artistic oficial²³.

Titlul proiectului: *The Invisible Cities of Childhood (Orașele invizibile ale copilăriei)*

Capitala culturală: *Genova 2004*

Datele proiectului: *2004*

Conceptul de la baza proiectului: Orașele invizibile ale autorului Italo Calvino au fost alese ca subiect de meditație asupra vieții urbane, precum și pentru a contura o viziune a diferitelor perspective asupra orașului și un punct de vedere care descoperă lumi neobișnuite, întâlniri, percepții, forme și posibilități de viață; altfel spus, o perspectivă revelatoare precum cea a unui copil. Genova 2004 încearcă să exploreze perspectivele copiilor asupra orașului ca parte a edificării unei lumi noi și fragmentate a cunoașterii, imaginației și relațiilor, care reflectă transformările vieții urbane și prevestesc viața comunitară a viitorului. Baza identificării orașelor invizibile ale copilăriei este formată de numeroasele studii privind modul în care copiii percep, trăiesc, descoperă și explorează orașele, efectuate de serviciile educaționale ale Consiliului orașului Genova în cooperare cu școli și asociații culturale. Fiecare dintre aceste viziuni include elemente fundamentale ale „orașului educațional” și subliniază felul în care copiii favorizează și experimentează noi forme culturale²⁴.

Titlul proiectului: *Young Europe, Young Lithuania (Tânăra Europă, tânăra Lituanie)*

Capitala culturală: *Vilnius 2009*

Datele proiectului: *iulie-august 2009*

Conceptul de la baza proiectului: Proiectul va oferi adolescenților și tinerilor noii Europe șansa de a percepe mai bine identitatea și valorile lor europene și de a descoperi noi posibilități de cooperare de lungă durată. Lituania a fost primul stat din fosta URSS care și-a declarat restabilirea independenței în 1990, lansând astfel istorica luptă pentru libertate din

²³ www.lille2004.com

²⁴ <http://www.genova-2004.it>

secolul XX. De la 11 martie 1990, circa 30 000 de noi cetățeni s-au născut în fiecare an în Lituania: prin urmare, în 2009, în jur de jumătate de milion de copii și tineri se vor fi născut într-o Lituania independentă²⁵.

c) Sărbătorirea/promovarea orașului în afara limitelor lui.

Titlul proiectului: *Photo-Bridge (Punte de fotografii)*

Capitala culturală: *Istanbul 2010*

Datele proiectului: *2010*

Conceptul de la baza proiectului: Scopul lui este de a permite artiștilor din capitalele culturale europene să se reunească și, în special în cazul fotografiilor, care folosesc cele mai influente mijloace artistice contemporane, să promoveze Istanbulul în străinătate. Prin urmare, pentru un an, Istanbulul va deveni capitala întâlnirilor culturale ale fotografiilor și culturilor acestora. Fotografii vor demonstra caracterul unic al abordărilor și impresiilor artiștilor în comparație cu cele convenționale ale broșurilor informative. Prin intermediul proiectului fotografic, locuitorii Istanbulului vor avea o nouă perspectivă asupra celor 37 de Capitale culturale, iar tineri fotografi vor fi selecționați din Turcia pentru a fotografia aspecte din diferite capitale. În același timp, tineri fotografi din cele 37 de Capitale culturale vor fi găzduiți la Istanbul o săptămână, pentru a fotografia aspecte ale orașului²⁶.

Anexa E: Orașul și cetățenii: un eveniment catalizator pe termen mediu și lung

Natura durabilă a evenimentului Capitala culturală europeană reprezintă una dintre marile provocări ale acestei inițiative: evenimentul nu trebuie considerat un scop în sine; el este o platformă sau un catalizator pentru atingerea unui obiectiv pe termen lung. Orașele candidate trebuie să fie conștiente de faptul că, având în vedere costul organizării unui astfel de eveniment, el nu poate fi considerat o ocazie punctuală, fără o viziune pe termen lung. Această viziune trebuie luată în considerare în momentul planificării anului: experiența arată că pregătirile pentru perioada de după evenimentul Capitala culturală trebuie făcute cu mult înainte de eveniment.

De aceea, natura durabilă a proiectului va fi unul dintre elementele cheie ale candidaturii.

Până în prezent, nu s-a profitat îndeajuns de potențialul de dezvoltare pe termen lung în multe dintre orașele care au fost Capitale culturale. Totuși, acest potențial poate avea diferite forme, fiecare depinzând de caracteristicile, punctele forte și punctele sensibile ale orașului: infrastructura poate fi unul dintre aspectele acestei dezvoltări – bineînțeles, cu condiția ca aceasta să fie utilizată în continuare în mod corespunzător, după anul în cauză, – dar dezvoltarea trebuie să vizeze și proiectele, rețelele și organizațiile care își continuă existența după încheierea anului Capitalei culturale, precum și imaginea orașului, situația lui în privința

²⁵ Pagina 23, Vilnius CV, Creativity and Vitality.

²⁶ Proiectul numărul 41 în Istanbul CCE 2010.

turismului etc. În plus, toate aceste efecte pot fi combinate între ele, de exemplu cu ajutorul unei politici de regenerare urbană pe termen lung prin intermediul culturii.

Perioada ulterioară evenimentului Lille 2004 oferă un bun exemplu de acest tip: unul dintre obiectivele atinse de Lille 2004 a fost transformarea imaginii orașului, sau mai exact adaptarea lui la realitatea contemporană, prin plasarea orașului Lille pe harta Europei și prin creșterea vizibilității dezvoltării artistice și potențialului cultural în ochii locuitorilor lui. Ca urmare a entuziasmului populației pentru evenimentul din 2004, Lille a decis să programeze un festival, intitulat Lille 3000, cu o durată de mai multe luni, o dată la aproximativ doi ani. Festivalul include evenimente culturale axate de fiecare dată pe o temă diferită, care să fie legată de deschiderea către lume și inovare. *Maisons Folie* joacă un rol important în continuarea activității orașului pentru că îl implică în rețele culturale internaționale și în proiecte europene împreună cu alte structuri și orașe culturale, garantând astfel dezvoltarea sa ulterioară.

i) Impactul capitalei culturale asupra regenerării orașului.

Titlul proiectului: *City in Transition (Orașul în tranziție)*

Capitala culturală: *Liverpool 2008*

Datele proiectului: *30 ianuarie 2006 - 31 decembrie 2006*

Conceptul de la baza proiectului: Orașul suferă schimbări profunde într-un ritm accelerat – prea repede pentru ca ele să fie ușor asimilate de majoritatea cetățenilor lui. Titlul de Capitală culturală europeană 2008 a stimulat la maximum ritmul care începuse deja să crească în ultimii zece ani. Orașele și civilizațiile sunt întotdeauna distruse și reconstruite. Prezentarea unui program de activități pe această temă are drept scop să ofere locuitorilor din Liverpool și Merseyside posibilitatea de a medita mai clar și mai deschis asupra acestor chestiuni cu ajutorul artelor. Programul include discuții, dezbateri, itinerare, expoziții și spectacole locale și internaționale – toate fiind legate, într-un fel sau altul, de arhitectură, construcții și de modul în care evoluează orașul²⁷.

j) Infrastructura.

Titlul proiectului: *Opening of the Pompidou Centre (Inaugurarea centrului Pompidou)*

Capitala culturală: *Luxemburg 2007*

Datele proiectului: *mai 2007*

Conceptul de la baza proiectului: Noul centru Pompidou va fi inaugurat în noul cartier Amfiteatru. Este pentru prima oară când o instituție culturală națională din Paris este descentralizată. Muzeul descentralizat din Metz va permite publicului accesul la 13 000 de obiecte care nu sunt expuse la Paris. O întreagă gamă de evenimente adiacente din toate

²⁷ www.liverpool08.com

disciplinele vor transforma lansarea centrului Pompidou într-unul dintre punctele de atracție ale orașului Metz²⁸.

k) Contribuții pentru un oraș durabil.

Titlul proiectului: *Norwegian Wood (Lemn norvegian)*

Capitala culturală: *Stavanger 2008*

Datele proiectului: *2006-2008*

Conceptul de la baza proiectului: Stavanger 2008 intenționează să invite arhitecți renumiți din Europa și din alte părți ale lumii în vederea proiectării de clădiri pentru centrul orașului și zonele sale destinate transformării; toate proiectele vor fi transpuse în realitate. Lemnul va fi pus în evidență în calitate de material natural și nepoluant, precum și ca resursă regenerabilă. Reciclarea lemnului va fi o temă paralelă a proiectului. Vor fi invitați arhitecți din Finlanda, Elveția, Austria, Germania, Norvegia, Statele Unite, Canada, Rusia și Japonia, țări cu tradiții de lungă durată în folosirea lemnului ca material de construcții, folosind idei noi și pasionante.

Anexa F: PREZENTARE GRAFICĂ OFICIALĂ CARE TREBUIE UTILIZATĂ ÎN ORICE MATERIAL DE COMUNICARE

Anexa G: Întrebări frecvente

1. REFERITOARE LA PROCEDURILE DE DEPUNERE A CANDIDATURII

1.1. Cine își poate depune candidatura? Există o definiție a mărimii/entității orașului?

Nu există nicio definiție, dar CCE sunt proiecte de amploare și necesită o anumită masă critică (infrastructură culturală și turistică de anvergură, servicii administrative, capacitatea de a gestiona dimensiunea europeană, buget).

1.2. Selecția este organizată la nivel național sau la nivel european?

Este organizată la nivel național, iar invitația de depunere a candidaturilor este publicată de guvernul național, dar comitetul de selecție este compus din șase membri numiți la nivel

²⁸ Pagina 56 din Luxemburg și Marea Regiune CCE 2007, Propunere de candidatură.

național și șapte membri desemnați de instituțiile europene. Autoritățile naționale (în general Ministerul Culturii) administrează competiția, în strânsă cooperare cu Comisia Europeană. Ghidul destinat orașelor și documentul care trebuie completat de orașele candidate (așa numita „propunere de candidatură”) pot fi consultate pe site-ul internet al Comisiei Europene.

1.3. Juriul este același în etapa de preselecție și în etapa de selecție?

În principiu, este același. Totuși, membrii comitetului european sunt înlocuiți în totalitate la fiecare 3 ani (pe grupuri de 2 sau 3 persoane). De aceea, unii dintre membri pot fi diferiți între etapa preselecției și cea a selecției finale.

Câțiva membri ai comitetului reprezintă întregul comitet în momentul vizitării orașelor preselecționate, între etapa de preselecție și cea a selecției finale.

1.4. Câte orașe pot fi preselecționate? Există o limită?

Nu există un număr minim, dar ar trebui să fie un număr rezonabil, bazat pe relevanța candidaturilor în funcție de criterii. Scopul urmărit este de a oferi orașelor care pot câștiga posibilitatea de a continua și, în același timp, de a nu lăsa orașele fără șanse reale de succes să investească fără motiv mai mult timp și mai multe fonduri.

1.5. Ce aspecte verifică juriul la analizarea candidaturilor?

- a) *Administrarea*: o structură solidă, administrată de persoane competente, independente de autoritățile politice, dar care beneficiază, în același timp, de sprijinul lor. Acest lucru implică un echilibru foarte fragil, dar esențial, care trebuie păstrat cu atenție. Administrarea solidă se bazează pe implicarea tuturor partenerilor strategici, aplicând o separare clară a sarcinilor și rolurilor. O candidatură bine structurată ar trebui să ofere detalii suficiente privind: finanțarea, consiliul de administrație, programul. Orașele candidate nu au mult timp la dispoziție pentru prezentarea candidaturilor; de aceea, este esențial ca participanții și vorbitorii să fie bine pregătiți. Documentele transmise și prezentările ar trebui să fie coerente.
- b) *Finanțarea*: candidatura ar trebui să includă un buget fiabil, cu angajamente ferme ale diferitelor surse locale, naționale și private.
- c) *Sprijinul cetățenilor*: candidatura ar trebui să demonstreze în mod convingător că proiectul implică toți cetățenii; proiectul nu ar trebui să fie destinat doar elitelor.
- d) *Dimensiunea europeană*: această dimensiune nu ar trebui să fie adăugată, ci integrată complet și în mod creativ în programul orașului. O sugestie pentru orașele frontaliere: elaborați proiectele dumneavoastră pe baza identității orașului, puneți în valoare diferitele componente culturale ale lui și folosiți cooperarea transnațională pentru activitățile programului.
- e) *Programul*: la momentul depunerii candidaturii, programul nu trebuie să pară deja închis, însă ar trebui să fie bine conturat. Câteva sugestii utile: evitați introducerea prea multor elemente în program și insistați asupra coerenței lui. Pe de altă parte, asigurați-vă că nu organizați doar un festival; trebuie să planificați un an întreg de proiecte culturale.

- f) *Comunicarea*: marile orașe își doresc probabil să apară foarte des în titlurile știrilor internaționale. Orașele mai mici au tendința de a orienta altfel comunicarea, încercând să profite cât mai mult de rețeaua de orașe și regiuni partenere.

Pe scurt: pregătiți o candidatură pasionantă, plină de entuziasm, deschisă tuturor partenerilor relevanți (locali și internaționali), păstrând raportul just între sprijinul autorităților politice și sponsorizarea privată – sprijinul mediului de afaceri, respectând, în același timp, criteriile acțiunii (dimensiunea europeană, implicarea cetățenilor)!

2. Despre administrare

2.1. Cine ar trebui să candideze? O agenție autonomă sau o autoritate locală? Parteneriatul este necesar?

Candidatura ar trebui pregătită de persoane corespunzătoare, care să se dedice special acestui lucru. Sprijinul autorităților locale este esențial. Capitalele care se bucură de succes au parteneriate solide, accesibile tuturor. Trebuie să mobilizați toți actorii: părțile interesate la nivel național, regional, local și partenerii culturali.

2.2. Care este rolul directorului artistic? Ar trebui el/ea numit(ă) deja în etapa depunerii candidaturii?

Dacă directorul artistic a fost deja numit în etapa depunerii candidaturii, acest lucru ar reprezenta un punct forte, dar această situație este foarte rar întâlnită. Totuși, echipa responsabilă cu pregătirea candidaturii ar trebui să poată explica comitetului procedura pe care o va folosi pentru recrutarea directorului artistic. Viziunea directorului artistic [daca el/ea este numit(ă) după selecție] trebuie să fie coerentă cu conceptul pregătit în etapa de selecție.

2.3. Cine ar trebui să facă parte din consiliul de administrație?

Nu există o regulă specifică. Pentru a vă oferi două exemple, în Turku, Ministrul Culturii face parte din echipă, în timp ce Luxemburgul a considerat că un factor esențial pentru a se bucura de succes a fost neinclusiunea politicianilor în consiliu, ci numai a părților interesate și a funcționarilor publici. Tallinn a împărțit sarcinile între comitetul executiv, consiliul de administrație și un consiliu pentru creativitate, care este consultat în privința conținutului proiectelor. Cel mai important lucru este garantarea faptului că consiliul de administrație poate lua decizii rapid și în mod coerent. Trebuie să încurajați o relație bazată pe încredere între comitetul executiv și consiliul de administrație.

2.4. Un reprezentant al Comisiei poate face parte din consiliul de administrație? Unele state membre noi au deseori sentimentul că sunt lăsate să se descurce cu o administrație instabilă

Nu, orașul este singur responsabil cu punerea în aplicare a evenimentului. Cu toate acestea, Comisia urmărește foarte îndeaproape pregătirile evenimentului, prin intermediul etapei de monitorizare. Se organizează în mod regulat întâlniri între comitet și reprezentanții orașului, în intervalul dintre desemnare și debutul evenimentului, pentru a verifica stadiul pregătirilor și a oferi îndrumare și consiliere. Delegația Comisiei în statele membre în cauză poate monitoriza zilnic pregătirea evenimentului, în calitate de observator.

2.5. Cum trebuie gestionată comunicarea cu partenerii și părțile interesate privind pregătirea evenimentului?

Gestionați cu grijă fluxul de informații. În Luxemburg, scrisorile de informare erau expediate la intervale regulate către partenerii de proiect și responsabili politici participanți, pentru a-i ține la curent și a-i implica permanent, precum și pentru a evita răspândirea zvonurilor. A fost nevoie de trei runde pentru selecționarea proiectelor, iar informațiile privind proiectele candidate au fost disponibile pe internet. Contractele ferme și detaliate cu partenerii sunt esențiale. Diversificați strategia de comunicare în funcție de public. La Essen funcționează o structură sofisticată, cuprinzând 53 de orașe din regiune, cu multe reuniuni ordinare destinate facilitării transmiterii informațiilor.

În această privință, recomandările capitalei Liverpool 2008 sunt următoarele:

- Oferiți din faza incipientă un sistem interactiv de comunicare, universal accesibil, pe un site internet, pentru a face apel la idei de activități. Folosiți-l pentru a permite continuarea dezbaterilor de-a lungul procesului și pentru a conecta și lărgi rețeaua de artiști, gânditori, organizatori, producători, instituții culturale și organizații ale comunității care interacționează.

- Lansați idei tematice la reuniunile deschise cu artiștii, consacrate schimbului de idei în etapele inițiale, și continuați organizarea de reuniuni comune pentru a cultiva și stimula ideile. Puteți organiza o competiție pentru cele mai bune răspunsuri referitoare la o idee de temă sau proiect sau puteți contracta curatori sau producători artistici, dar inițiați aceste demersuri în faza inițială a procesului. Aceste inițiative ar putea deveni parte integrantă a programelor preliminare anterioare anului CCE.

- Colaborați cât mai devreme posibil cu artiștii locali și organizațiile de artă pentru a identifica împreună idei interesante de proiecte și a avea timp pentru testarea ideilor. Această colaborare va fi extrem de utilă în procesul întăririi încrederii și parteneriatelor pe termen lung, esențiale pentru un angajament mai amplu.

- Asigurați-vă că proiectul (proiectele) dumneavoastră este (sunt) măsurabil(e), realist(e), livrat(e) la timp, dar și riscant(e) și extrem(e), chiar ieșit(e) din comun: activitățile inovatoare vor atrage mult mai mult atenția publicului, precum și un angajament mai ferm al artiștilor.

- Asigurați-vă că proiectele sunt distribuite uniform de-a lungul anului respectiv, nu comprimate la sfârșit, când ar concura între ele pentru atragerea atenției.

- Luați măsuri pentru asigurarea marketingului timpuriu al proiectelor dumneavoastră și coordonați-vă inițiativele cu partenerii locali. O campanie de marketing corespunzătoare este esențială pentru transmiterea mesajului. Asigurați-vă că artiștii locali și organizațiile de artă vă pun la dispoziție cunoștințele și contactele locale și faceți apel la autoritățile locale pentru facilitarea campaniei și a sprijinului general (în mod normal, ele au acces la baze de date voluminoase, au un personal mai numeros, multiple contacte cu presa/mass-media, sunt deseori mai bine adaptate pentru a localiza locurile convenabile pentru spectacole și pentru a negocia tarife mai favorabile).

- Insistați asupra reuniunilor ordinare, directe cu partenerii pentru a le întări încrederea, a le gestiona așteptările, a le oferi sprijin și a le canaliza atenția asupra legăturilor cu alte proiecte, artiști, teme și abordări.

- Insistați ca partenerii să angajeze fonduri și resurse concrete pentru a vă asigura că aceștia sunt pe deplin implicați în proces.
- Insistați ca partenerii să elaboreze o strategie de încheiere/continuare.
- Concentrați-vă asupra proiectelor clar susceptibile de a implica un public mai larg și maximizați impactul asupra diferitelor cartiere (nu vă concentrați activitatea exclusiv în centrul orașului).
- Evaluați cu precauție timpul inițial necesar dezvoltării parteneriatelor europene transnaționale.
- Evitați expunerea artiștilor și producătorilor culturali ai dumneavoastră la riscuri inutile. Asigurați-vă cât mai devreme de existența contactelor (și a resurselor necesare utilizării lor).
- Nu vă așteptați ca proiectele din cadrul parteneriatelor să fie întotdeauna autosuficiente; în mod normal e nevoie de cel puțin un partener pentru ca procesul să avanseze în continuare. Coordonarea culturală/artistică, în general, este esențială, la fel ca și proiectele individuale. Acesta este un rol diferit față de gestionarea proiectului și este esențial ca sectorul public să semnaleze situațiile în care coordonează programe culturale.
- Evitați pregătirea unui număr prea mare de proiecte de anvergură (7 – 8).
- Anticipați posibilele bariere lingvistice care v-ar putea afecta proiectele. Faceți eforturi pentru a difuza informațiile în cel puțin două limbi europene.

2.6. Cum să păstrați echilibrul dintre fondurile disponibile, calendarul activităților și program?

Parteneriatul este fundamental pentru fiecare dintre următoarele aspecte: pentru sponsorizare, pentru colaborarea cu artiștii și pentru crearea unui calendar realist și atractiv. Când începeți să pregătiți evenimentul, fiți îndrăzneți, întocmiți o listă de activități, calculați costul acestora și începeți să colectați fonduri (din surse publice și private) și să faceți lobby pe lângă politicieni. În etapa selecționării, fiți realiști pentru a fi credibili și pentru a vă putea îndeplini angajamentele. Garantați-vă fondurile disponibile cât mai bine posibil: din experiența multor capitale reiese că eșecurile financiare nu au fost cauzate de cheltuieli necontrolate, ci de retragerea sponsorizărilor. Centralizați bugetul sub controlul consiliului de administrație.

2.7. Cum să coopțați sponsori privați?

Coopțați-i de la începutul procesului: veți putea astfel să le oferiți o amplă publicitate pentru mai mulți ani (pregătirile plus anul Capitalei). Acest lucru este mai atractiv decât sponsorizarea unui festival sau a unui eveniment de scurtă durată. Evitați finanțarea integrală a proiectelor: coopțați organizații partenere la cofinanțarea lor, astfel încât acestea să se simtă responsabile; dumneavoastră vă diversificați astfel resursele. În Lille, agenția CCE a finanțat proiecte cu până la 30% din cost. Alocați o parte din fonduri pentru activitățile ulterioare anului Capitalei și faceți publicitate în acest sens pentru a atrage sponsori în anii următori.

În cadrul Stavanger 2008, o treime din buget trebuia să provină de la sponsori privați. A fost foarte greu de convins oameni de afaceri să plaseze fonduri în programe artistice, în ceea ce semăna cu niște vise pentru ei, dar organizatorii au reușit să o facă. Convingeți părțile interesate să fie deschise la cooperarea artistică cu parteneri din alte țări.

2.8. Cum să vă planificați bugetul de-a lungul anilor?

Țineți cont de faptul că cele mai multe cheltuieli sunt efectuate în anul dinaintea evenimentului și pregătiți-vă bugetul în consecință. Evitați să vă bazați prea mult pe veniturile din vânzarea билетelor dacă aveți intenția să favorizați un acces mai larg și să oferiți bilete la un preț redus sau chiar gratuite. În Linz, un abonament pe tot anul a fost vândut anticipat pe internet. O sursă alternativă de finanțare care se bucură de succes este comercializarea produselor derivate.

3. Despre relația dintre oraș și regiune

Care este relația dintre oraș și regiune?

Titlul este acordat orașului, chiar dacă regiunea poate fi implicată. Orașele implicate în program vor trebui să sprijine orașul coordonator, din punct de vedere al comunicării și administrării, dincolo de diferențele dintre partidele politice.

4. Despre contribuția Comisiei

Care este contribuția Comisiei la CCE?

Până în 2013, Comisia acordă premiul Melina Mercouri (în principiu, 1,5 milioane EUR pe Capitală), cu condiția ca orașul desemnat Capitală să-și îndeplinească angajamentele și să țină cont de recomandările comitetelor de selecție și de monitorizare. După titlul din 2013, suma destinată Capitalei nu a fost încă decisă (chiar dacă, pentru moment, este de așteptat să rămână mai mult sau mai puțin aceeași).

5. Despre siglă

Cum și când ar trebui folosită sigla de-a lungul candidaturii?

Sigla orașului desemnat Capitală culturală europeană nu ar trebui să fie folosită în mod înșelător: folosiți sintagma „oraș candidat” până în momentul în care vi se acordă titlul.